

LIETUVOS ŽINIOS

KETVIRTADIENIS

1937 m.
Ilepos m.

1 d.

Nr. 145 (5414)

Eina nuo 1909 m.

ŠIANDIEN NUMERY:

● Baskai — lietuvių gimnaziškai? (Laiškas iš Paryžiaus) ● Malagos ir Sevilijos kalėjimuose ● J. Kardello laiškas iš Reimso ● Granitniam krašte ● Valzdai iš viso pasaulio ● Sportas.

Nr. 20 centų * 12 puslapių

Baltijos siekimas — būti Europos taikos židiniu

[R] Šiandien prasidedančioji Baltijos valstybių konferencija turėjo įvykti prieš 2 mėnesius, bet buvo atidėta dėl Estijos ministerio Dr. Akelio ligos. Ir per tuos du mėnesius įvyko eilė svarbių politinių reiškinčių. Gana bus paminėti Švedijos užsienio reikalų ministerio Sandlerio ir Anglijos užsienio vice ministerio ir nesikišimo į Ispanijos reikalus komiteto pirmininko lordo Pilmuto atsilankymą Baltijos valstybėse. Žymus įvykis buvo ir Anglijos karaliaus vainikavimo iškilnės, kur turėjo progos suvažiuoti viso pasaulio politikai. Zenevoj buvo įvykusi Tautų sągodos tarybos sesija. O Baltijos valstybės ministerio Munterio asmeny turi savo atstovų taryboje, taigi privalo įsigilinti į visus opiuosius Europos politikos reikalus. Žymėtini buvo neseniai įvykę Lietuvos užsienio reikalų ministro S. Lozoraičio atsilankymas Vakarų Europos sostinėse jo kelionės į Rytų Europą metu. O Latvijos užsienio reikalų ministeris V. Munteris buvo Helsinky ir Maskvoj. Visi tie atsilankymai ir vizitai turėjo tam tikros politinės reikšmės, kuri lieto ne tik kiekvieną atskirą kraštą, bet ir bendrus Baltijos politikos reikalus. Susumuoti visų tų reiškinčių duomenis, juos išanalizuoti, padaryti išvadas — tai bus, be abejojimo, vienas svarbiausių šios konferencijos uždavinių.

Europa šiuo momentu atsidūrė nepaprastai opioje būklėje, kada dėl Ispanijos vidaus karo beveik kasdien iškyla plačių konfliktų ir visuošinio karo pavojus. O yra jėgų, kurios atengiasi sudaryti naują Ispaniją ir galvoja apie abisidnišką likimą ne vienam kraštui. Mes gal per mažai įvertinome neseniai Sovietų Sąjungoj įvykusios Tuchačevskio ir kitų bylos tikrąją reikšmę.

Mes dažnai pažymim pakilusią Baltijos valstybių tarptautinę reikšmę ir augantį susidomėjimą Baltijos valstybėmis. Mums malonu ir gera, jei tas susidomėjimas turi draugiško ir mums palankaus pobūdžio. Bet žinoma ir kitos rūšies susidomėjimą mūsų kraštams ir mūsų reikalams, kuris turi mums pavojingo pobūdžio, kuris yra aukos tykančio medžiotojo susidomėjimas. Savo glaudžiu bendradarbiavimu ir sutarimu Baltijos valstybės kelia ir skatina mums palankųjį svetimųjų dėmesį ir didina mums tų jėgų simpatijas, kurios džiaugiasi kiekvienu Europos taiką skatinančiu židiniu. O būti tokiu židiniu yra natūralus ir garbingas mūsų valstybių uždavinys. Į jokią pavojingą avantūrą įsileisti neturim reikalo ir jų saugokimės.

Baltijos tautų visuomenė kiekviena proga pareiškia savo pageidavimą, kad Baltijos santarvė pasireikėtų vis sparčiau ir efektingiau. Visuomenė dar ilgai prieš oficialios santarvės įsikūrimą dažnai pabrėždavo šio žygio būtinumą. Ir dabar visuomenės lūkesčiai, kad Baltijos valstybės greičiau pasidarytų savo tarpe vieningesniu kūnu yra visai teisingi. Ne vien neapčiuopiamų diplomatinių politinių susitarimų pavaldumui, bet ir realiu artimumu, kur kuomazniausiai būtų jaučiamos savitarpės sienos, formalumai ir suvaržymai, gyvu susitarinimu tegalėsime pasiekti tikrąją Baltijos vienybę. Tautos laukia, kad ne vien Paryžiaus parodėj pasaulio akims pa-

Statysim ir tobulinsim Baltijos santarvės rūmus — pareiškė latvių užs. reik. minist. Munteris

Kairėje: Estijos delegacijos ir Baltijos užsienio reikalų ministerių konferencija birželio 30 d. sutikimas Kauno aerodrome. Priešakyje: Lietuvos užsienio reikalų ministeris S. Lozoraitis ir Estijos delegacijos pirmininkas Rei. Dešinėje: Latvių delegacijos ir Baltijos valstybių užsienio reikalų ministerių konferencija birželio 30 d. sutikimas Kauno stotyje. Atvaizde iš kairės į dešinę: Latvijos užsienio reikalų ministeris Munteris, Lietuvos užsienio reikalų ministeris Lozoraitis ir Latvijos nepaprastasis pasiuntinys ir įgaliojotas ministeris Lietuvai Seja.

PASIKALBĖJIMAS SU LATVIJOS UŽS. REIK. MINISTERIU IR TAUTŲ S-GOS TARYBOS NARIU V. MUNTERU.

Latvijos užsienio reikalų ministeris V. Munteris su mūsų užsienio reikalų ministru S. Lozoraičiu tebėra nuolatiniai Baltijos konferencijų dalyviai ir savo delegacijų vadai nuo pat santarvės pradžios. Kaip Tautų sągodos tarybos narys, dar metais ir išvaž-

da jaunas, ministeris V. Munteris yra pasidaręs Europos mato politinė figūra. Savo aktingumu ir veikla jis visiškai pateisina tą savo padėtį ir yra pasidaręs populiarius žymius Europos politikų tarpe. Ir savo paskutinio vizito Maskvoj metu, ministeris V.

Munteris buvo ypatingai pagerbtas — per vaišes pas Sovietų Sąjungos komisarių tarybos pirmininką buvo atvykęs su juo pasikalbėti Stalinas. O bendrai Stalinas retai pasirodo diplomatiniais priėmimu ir iš viso tik keletą žymių: sieniečių tėra su

Stalinu pa...
Ministeris V. Munteris atvyko...
Vakar buvo laisvas vakaras, tad galėjo matyti ministerį Munterį vaikščiojant Kauno gatvėmis kartu su Latvijos pasiuntiniais L. Seja ir Krieviniu. Paskalbėdamas su mūsų bendradarbiu ministeris V. Munteris pareiškė:

— Aš džiaugiuosi turėdamas progos vėl aplankyti jau taip gerai pažįstamąjį Kauną, kuris vis auga ir gražėja, ir susitikti su savo kolega ministru S. Lozoraičiu bei kitais Lietuvos užsienio politikos darbuotojais ir valstybės vyrais. Turėsim progos sustiprinti tą asmenišką kontaktą ir bendradarbiavimo ryšį, kuris turi tokios didelės reikšmės greita oficialių konferencijų. Esam atvykę su geriausiais norais statyti toliau ir tobulinti mūsų Baltijos santarvės rūmą. Per tuos trejus santarvės gyvavimo metus turėjom progos istikinti jos reikšmę ir naudingumą tiek mūsų kraštams, tiek mūsų kraštų reikšmei tarptautinėje plotmėje sustiprinti. Turime visišką pagrindą tikėti, kad ir šioji konferencija eis tokia pat draugiinga susitarimo nuotaika, kaip ir ligšiolinės ir duos teigiamų rezultatų, apie kuriuos pakalbėsim konferencijai pasibaigus.

ESTIJOS UŽSIENIŲ REIKALŲ VICEMINISTERIS A. REJUS.

Estijos užsienio reikalų ministeris Dr. Akelis dėl ligos negalėjo atvykti į šią Baltijos konferenciją. Todėl Estijos delegacijos priešaky atvyko užsienio reikalų vice ministeris A. Rejus (Rei). Tai žymus Estijos valstybės vyras, buvęs 1928 m. Estijos valstybės galva, o vėliau ir užsienio reikalų ministeris. Baltijos politikos reikalai jam artimi ne tiktai iš pareigos, bet jis ir šiaip gyvai jais domisi. Prisimintina, kad prieš keletą metų p. A. Rejus buvo atvykęs Kauną estų lietuvių draugijos kviečiamas ir Estijos šventės proga skaitė paskaitytą apie Estiją dar tada, kai nebuvo įsikūrusi santarvė ir nebuvo įsigalėjusi tradicija plačiai minėti kaimynų valstybės šventes, kaip dabar yra.

Sukilėlių žiaurumai Bilbao mieste

„D. H.“ praneša iš Santandero, kad pabėgėliai iš Bilbao, kurie savo akimis matė įvykius, pasakoja apie baisias žmogžudystes, moterų užpuolimus ir vagilavimus Franko kariuomenės tarpe. Ešą, kairėj Nervion upės pusėj, darbininkų kvartale, kiekvieną dieną įvyksta ekscesai.

Pabėgėliai sako, kad prie Sestao keletas darbininkų aikštėse ir kitose gatvėse buvo nušauti be jokio teismo. Vienoj gatvėj, dešimt šeimų buvo išžudyta. Apytikriai 150 žmonių buvo sušaudyta Sestao. Portugalele 100 civilių ir milicininkų buvo sušaudyta be jokio teismo. Ten pat rašoma, kad vienas vaikas buvęs nušautas už tai, kad koliojo savo tėvo nužudytąją.

Arbolede tvirtinama, kad sukilėliai sudėgino namą, kuriame buvo prisiglaudę kai kurie pabėgėliai. 100 žmonių žuvę per gaisrą. Moterys plakamos, kad pasakytų, kur yra jų vyrai. Pabėgėliai iš Ortuella praneša, kad mairas durtuvu nudūrė moterį, kuri įžeidusi įsibrovusį maura.

SUKILĖLIAI PRIE MADRIDO SMARKIAI ATMUŠTI.

„D. H.“ praneša, kad vyriausybininkai gindami kelią tarp Madrido ir Valensijos atmušė dvi sukilėlių atakas Charamos fronte ir pietų rytus nuo Madrido. Sukilėliai, mėgindami šturmuoti vyriausybininkų pozicijas prie San Martin de la Vega, pra-

žiūrėti būtų atidaras bendras Baltijos rūmas, bet ir čia pat, Baltijos jūros pakrantėj turėtumėm tokį pat bendrą savo tautų rūmą be sklaidžių ir užraktų vidaus duryse.

dėjo spauti kairįjį sparną. Bet vyriausybininkai tvirtai laikėsi.

Tada, mesdami didžiumą savo jėgų į dešinįjį sparną, sukilėliai mėgino pakeisti vyriausybininkų pozicijas.

Abiejose upės pusėse buvo girdėti milžiniškas ūžesys ir trenksmas įvairiausių karo pabūklų ir lėktuvų.

Iki pietų sukilėliai buvo atmušti į pirmąsias savo pozicijas. Rytą vyriausybininkų dalys Universiteto mieste padegė minas po ligoninės klinikomis ir iš-

Vėl kruvinas incidentas Mandžiuko pasieny

Maskva, Elta. „Tasso“ žiniomis iš Blagoveščensko, birželio 29 d. Sičevskio (Sennuhos) salos srityje, Amuro upėje, japonų mandžiurų kuteris apšaudė Sovietų Sąjungos pasienio postovį. Sovietų Sąjungos postovio įgulai atsakius ugnimi, iš kito Amuro upės kranto japonai mandžiurai pradėjo šaudyti iš artilerijos pabūklų ir plaukusį prie Sovietų Sąjungos kranto Sovietų Sąjungos pasienio kuterį, kuri pašovė. Laitve du žmonės buvo užmušti ir trys sužeisti.

SANDLERIS IŠVYKSTA Į MASKVĄ.

Stokholmas. Elta. Švedų spau-

nešė į padanges tris kulkosvaidžių lizdus.

KALNŲ MŪŠIS.

Kaip praneša „D. H.“ sukilėlių žygiavimas į Santandera yra sulaukylas pusiauokely tarp Bilbao ir Santandero.

Pranešama, kad mūšiai vyksta Gyadaramos kalnuose, žiemryčiu vakaruose nuo Madrido, kur sukilėliai puola.

Bet ir čia vyriausybininkai tvirtai laikosi ir po smarkios sukilėlių atakos mūšiai aprimę.

STOKHOLMAS — MASKVA ORU.

dos žiniomis, Švedijos užsienio reikalų ministeris Sandleris, lydintas Sovietų Sąjungos diplomatinės atstovės Stokholme ponios Kolontai, šiomis dienomis išvyksta su oficialiu vizitu į Maskvą.

STOKHOLMAS — MASKVA ORU.

Stokholmas. Elta. Vakar buvo atidaryta nauja reguliaraus oro susisiekimo linija tarp Stokholmo ir Maskvos. Pirmas į Stokholmą atskrido Sovietų Sąjungos lėktuvas, kuriuo atvyko Sovietų Sąjungos „Aerofloto“ viršininkas Takačovas. Susisiekimą toje linijoje palaikys švedų ir Sovietų lėktuvai.

Inž. STEPUI JANAVIČIUI

mirus, liūdėsio valandoje nuoširdžios užuojautos reiškia jo žmonai Izabelei ir vaikučiams

D. J. Narutavičiai.

Tėviškės muziejaus steigimo reikalu

Vytauto Didžiojo Kultūros Muziejui įstatymu yra pavesta rūpintis Lietuvos meno, kultūros, istorijos ir etnografijos paminklais.

Siam reikalui V. D. Kultūros Muziejuje yra įsteigti keturi skyriai: meno, priešistorijos, istorijos ir etnografijos. Kiekvienas iš tų skyrių savaip yra gyvenimiškas ir platus, bet gi plačiausias iš jų ateityje turės būti etnografijos skyrius. Kai kitais Lietuvos kultūros paminklais — priešistorijos, istorijos, liaudies meno, Lietuvoje jau buvo pradėta rūpintis nuo 1906 metų, tai etnografija, platesne to žodžio prasme imant, vos tik dabar pradėdama rūpintis. Teisybė, Siauliuose „Aušros“ Muziejus šiandien virto vieninteliu etnografijos muziejumi Lietuvoje, bet jis yra privačios organizacijos ir daugiau geros valios žmonių, negu specialistų vedamas, tai plačiai Lietuvos etnografijos reikalų aprūpinti negali.

Vytauto Didžiojo Kultūros Muziejaus vadovybė mano, kad visi Lietuvoje esamieji provincijos vadina mojo kraštotyros tipo muziejai ilgainiui daugiau turės rūpintis etnografinės medžiagos, negu bet kurių kitų eksponatų, rinkimu. Tačiau dėl įvairių, dažniausiai ne nuo tų muziejų pareinančių, priežasčių, jie šioje srityje visų Lietuvos etnografinių reikalų negalės aprėpti. Todėl, kiek galima, plačiau ir išsamiau Lietuvos etnografiniais paminklais turės rūpintis Vytauto Didžiojo Kultūros Muziejus, nes šiam reikalui turi tinkamų žmonių ir tikisi gauti daugiau lėšų. O nebeatidėliodami rūpintis Lietuvos etnografiniais paminklais turime dėl šių priežasčių:

1. Kad anksčiau, kaip minėjome, nickas jais nesirūpino;

2. Svetimos įtakos gerokai yra palietusios ir mūsų liaudies kultūrą, tad daug jos paminklų tik atsitiktinai išliko, tačiau ir jų gyvenimas nebuvo geras: kaimas skirstant į viensėdžius, seni padargai ir kitokie senosios kultūros daiktai į naujas sodybas nebegabenami, bet naikinami.

3. Daug mūsų senovės kultūros paminklų sunaikino ir pasaulinis karas.

Taigi drąsiai galime tvirtinti, kad mes savo etnografiniais paminklais pradėjome rūpintis gerokai pavėluotai ir ko dabar nesuskubime surinkti, tas po keletos metų visai žus.

Etnografinius paminklus apsaugojant, reikia juos ne sandėliuose laikyti, bet taip išstatyti muziejuose, kad jie gyvai vaizduotų savo senąją paskirtį ir vaizdžiai primintų tą aplinką, kurioje jie seniau buvo. Tačiau ne visus etnografinius paminklus taip galima sutvarkyti ir muziejuose. Todėl švedai prieš 60 metų nustatė naują etnografinio muziejaus tipą, vadinamąjį oro muziejų.

Kiek toks etnografinio muziejaus tipas yra tinkamas ir gyvenimiškas, rodo tas faktas, kad panašius muziejus turi visi Skandinavijos kraštai, jų yra Šveicarijoje, Vokietijoje, o paskutiniu metu jų steigimu yra labai susirūpinusi ir Prancūzija. Kadangi tokio tipo muziejus yra vienintelė priemonė kuo tiksliausiai atvaizduoti praeities kultūrą, tai paskutiniu metu jo steigimu gyvai susirūpinusi Vytauto Didžiojo Kultūros Muziejaus vadovybė. Toks muziejus Lietuvoje artimiausiu laiku bus steigiamas ir jis bus vadinamas Tėviškės Muziejumi. Tokių muziejų steigti verčia ir ta aplinkybė, kad be Tėviškės Muziejaus Vytauto Didžiojo Kultūros Muziejus negali tinkamai rūpintis Lietuvos etnografinių paminklų rinkimu, nes Vytauto Didžiojo Kultūros Muziejaus patalpose, jas padalinus įvairiems skyriams, etnografiniam skyriui liko tik sandėlis. Taigi etnografinis skyrius neturi nė mažiausios patalpos, kur galėtų nors dalį savo eksponatų išstatyti.

Siais motyvais vadovaudamasi, Vytauto Didžiojo Kultūros Muzie-

jaus vadovybė Tėviškės Muziejaus steigimo reikalą išdėstė Svetimo Ministerijai, kuri pilniausiai jam pritarė. Tėviškės Muziejaus steigimui gyvai pritarė ir Zemės Ūkio Rūmai: jie atgabentus į parodos aikštę idomius senovės lietuvių pastatus sutiko perleisti Vytauto Didžiojo Kultūros Muziejui su sąlyga, kad jis šiuos pastatus perkels kur kitur.

Vytauto Didžiojo Kultūros Muziejaus vadovybė, turėdama vyriausybės pritarimą steigti Tėviškės Muziejų ir to muziejaus pradžia gražių eksponatų, tuojau pradėjo ieškoti tinkamo Tėviškės Muziejui sklypo. Tam reikalui buvo numatyti sklypai Botanikos Sode, Kleboniškyje, prie Pažaislio ir Basanavičiaus parke. Visus šiuos sklypus, išskyrus sklypą Basanavičiaus parke, Vytauto Didžiojo Kultūros Muziejaus vadovybė Tėviškės Muziejui rado netinkamus, ir plačius jų netinkamumo motyvus išdėstė Svetimo Ministerijai. Todėl Vytauto Didžiojo Kultūros Muziejaus vadovybė ir prašė Svetimo Ministerijos Tėviškės Muziejui reikalingą sklypą išrūpinti Basanavičiaus parke. Svetimo Ministerijai tarpininkaujant, žemės ūkio ministeris principu sutiko prašomą sklypą Tėviškės Muziejui duoti. Tuo laiku, kai Vytauto Didžiojo Kultūros Muziejus ruošėsi pradėti darbą ir galutinai nustatyti ribas, sklypo perleidimas buvo sulaukytas. Pasiteiravus Zemės Ūkio Ministerijoje, kodėl taip įvyko, paaiškėjo, kad prieš Tėviškės Muziejaus steigimą Basanavičiaus parke yra nusistačiusi Panemunės kurorto taryba ir tie asmenys, kurie prie Vičiūnų kaimo statosi vasarnamius. Jie pradėjo siūsti protestus ir po jais rinkti parašus net tarp Panemunės gyventojų. Keista, kad per birželio 20 d. įvykusį Lietuvos savanorių suvažiavimą irgi buvo pageidanta, kad Basanavičiaus parke neleistų steigti Tėviškės Muziejus.

Tie protestai, trukdę Tėviškės Muziejaus steigimą, Vytauto Didžiojo Kultūros Muziejaus vadovybei yra visiškai nesuprantami. Juk Tėviškės Muziejus steigiamas ne dėl kurios nors vienos žmonių grupės užgaidų, bet Lietuvos valstybės, lietuvių tautos ir visuomenės reikalams. Jo uždavinys — visas jau baigiamas pamiršti lietuvių tautos dvasines ir medžiagines vertybes išskirti, atgaivinti ir propaguoti, kad mūsų tautos sukurta kultūra ir tradicijos neišnyktų, bet atgytų ir būtų, kiek galima, ilgiau išlaikytos. Ypač visa tai svarbu parodyti mūsų jaunajai kartai ir didėjančiam miestiečių luomui, kuris apie Lietuvos kultūros pagrindą — kaimo kultūrą — dažnai jau labai menkai besupranta. Kadangi tautos ypatybės galima parodyti tik konservatyvios liaudies kūrybos dėka, todėl visos valstybės jai išsaugoti ir išskirti nesigaili nei lėšų nei energijos. Mūsų kaimyninės tautos taip pat paskutiniu metu labai daug dėmesio kreipia, kad tautines tradicijas ir vertybes išsaugotų būsimoms kartoms. Lenkai užgrobtame Vilniaus krašte oro muziejui Vilniaus apylinkėje paskyrė 50 ha tinkamo ploto, o latviai gražiausioje Rygos priemiesčio vietoje tam pat reikalui paskyrė 75 ha. Mūsų liaudies kūryba užsienio parodose jau ne kartą į save atkrei-

pė žymiųjų menininkų ir mokslininkų akį ir susilaukė nupelnyto įvertinimo. Tad ir mes ją turime kuo geriausiai apsaugoti ir kuo vaizdingiausiai bei pilniausiai kitiems parodyti. Tai geriausiai galima bus padaryti įsteigus Tėviškės Muziejų.

Suprantamas dalykas, kad kuriant tokį didelį dalyką, kaip Tėviškės Muziejų, reikalinga ne tik valstybės, bet ir visuomenės parama. Tačiau, vos tik ji pradėjus dirbti, iš visuomenės susilaukta ne paramos, bet trukdymų ir niekuo nepamatuotų protestų. Kad tokiais protestais mūsų visuomenė daugiau nebetrūkdėtų pradėtojo Tėviškės Muziejaus steigimo darbo, Vytauto Didžiojo Kultūros Muziejaus vadovybė pasisako, dėl ko kaip tik Basanavičiaus parke parinko Tėviškės Muziejui vietą. Pasirinktojo sklypo terenas ir jo reljefas leidžia racionaliai išdėstyti sritis Lietuvos kaimo pastatus; retai apaugęs pušynas reikalauja kuo mažiausia iškirsti medžių; retas, taigi kiaurai permatomas, pušynas organiskai susies visą muziejų, per daug neuž dengdamas ir neatskirdamas vienos sodybos nuo kitos, vieno pastato nuo kito; sklypas, prieidamas prie Nemuno, leidžia pavaizduoti ir žvejų gyvenimą; iš visų pusių medžiais uždengta vieta apsaugos pastatus ir jų šiaudinius stogus nuo stipriausių Šiaurės ir Vakarų vėjų; ši vieta turi geriausią susisiekimą su Kaunu, todėl ir joje įsteigtas Tėviškės Muziejus bus gausiau, negu kitur, lankomas, o tati kiekvienam muziejui labai svarbu, pavyzdžiui, pirmasis švedų oro muziejus vadinamas „Skansen“, kuris dabar atsidūrė beveik Stokholmo centre, per metus turi daugiau kaip milijoną lankytojų. Tautinės šventės ir senovės tradicijų bei apeigų demonstravimas ruošiant, labai svarbu, kad visa tai kuo daugiau žmonių galėtų matyti. Tam reikalui Basanavičiaus parke, Tėviškės Muziejaus parinktame plote, kaip tik yra patogiai ir lengvai pritaikoma natūrali aikštė.

Bendrai imant, Tėviškės Muziejų Basanavičiaus parke įkūrus, šis parkas, kaip polisis vieta, ne tik nukentėtų, bet būtų pajvairintas ir pagyvintas prasmingomis ir naudingomis pramogomis ir šventėmis, kurios ugdytų savo krašto kultūros ir viso to, kas lietuviška, meilę.

Visus aukščiau minėtus savumus turi tik Basanavičiaus parke parinktas Tėviškės Muziejui sklypas. Todėl šios vietos parinkimas nėra Vytauto Didžiojo Kultūros Muziejaus vadovybės užsispyrimas, kaip tati galėtų kam atrodyti.

Kai dėl argumento, kad Basanavičiaus parke įsteltus Tėviškės Muziejų, žymiai sumažės parko plotas, tai reikia pasakyti, kad išskyrus muziejui numatytą sklypą, parke palieka dar tiek vietos, jog visiems Kauno gyventojams į jį suėjus, kiekvienam iš jų tektų 30 kvadratinų metrų.

Reikia manyti, kad mūsų visuomenė, žinodama didelę Tėviškės Muziejaus mūsų tautai ir valstybei svarbumą ir tuos argumentus, dėlko jam vieta buvo parinkta Basanavičiaus parke, o ne kur kitur, jo steigimo ne tik nebetrūkdys savo protestais, bet visokeriopa jį parems.

Estų ir latvių delegacijos į Baltijos ministerių konferenciją atvyko

Trečiadienį, birželio 30 d., lėktuvu iš Talino į Kauną atskrido estų delegacija į Estijos, Latvijos ir Lietuvos užsienių reikalų ministerių konferenciją, kuri, kaip žinoma, įvyksta liepos 1—3 d. Kaune. Estijos delegaciją sudaro delegacijos pirmininkas užsienių reikalų viceministeris p. Rei, politikos departamento direktorius p. dr. Kasikas, Estijos pasiuntinys Kaune p. Oepikas ir politinio skyriaus vedėjas p. Ojausohas. Estijos delegaciją aerodrome pasitiko užsienių reikalų ministeris p. Lozoraitis, generalinis sekretorius p. Urbšys, igaliojotas ministeris protokolų direktorius p. Girdvainis, „Eltos“ direktorius p. Dailidė, Užsienių reikalų ministerijos skyriaus vedėjas p. Briedikis, karo komendantas pulk. Talevičius, apskrities viršininkas ats. pulk. Sidaravičius, užsienių reikalų ministerio asmens sekretorius p. Bačkis ir priskirtas prie J. E. p. Rei asmens konferencijos metu p. Laucevičius ir kit.

Trečiadienį, birželio 30 d., vakare traukiniu į Kauną atvyko dalyvauti Baltijos valstybių užsienių reikalų ministerių konferencijoje Latvijos delegacija, kurią sudaro Latvijos užsienių reikalų ministeris p. Munteris, Latvijos pasiuntinys Kaune p. Seja, Latvijos pasiuntinys Taline p. Krievinis, Latvijos užsienių reikalų ministerijos Baltijos skyriaus vedėjas p. Vigrabas ir Latvijos užsienių reikalų ministerijos juridinio skyriaus vedėjas p. Kampe. Stotyje Latvijos užsienių reikalų ministerį p. Munterį pasitiko užsienių reikalų ministeris p. Lozoraitis, generalinis sekretorius p. Urbšys, protokolo direktorius igaliojotas minis-

teris p. Girdvainis, Kauno miesto burmistras lietuvių latvių vienybės draugijos pirmininkas p. Merkys, „Eltos“ direktorius p. Dailidė, karo komendantas pulk. Talevičius, Kauno miesto viršininkas ats. pulk. Sidaravičius, Užsienių reikalų ministerijos rytų skyriaus vedėjas p. Briedikis, užsienių reikalų ministerio asmens sekretorius p. Bačkis ir priskirtas konferencijos metu prie J. E. p. Muntero asmens p. dr. A. Gerutis bei kit.

Kartu su Lietuvos delegacija į Kauną atvyko Lietuvos pasiuntinys Rygoje p. inž. V. Vileišis.

Lietuvos delegaciją minėtoje konferencijoje sudaro užsienių reikalų ministeris p. Lozoraitis, generalinis sekretorius p. Urbšys, Lietuvos pasiuntiniai Rygoje ir Taline p. inž. V. Vileišis ir Br. Dailidė, Užsienių Reikalų Ministerijos skyriaus vedėjas p. Briedikis ir užsienių reikalų ministerio asmens sekretorius p. Bačkis.

Ketvirtadienį, liepos 1 d., pradėdama Lietuvos, Estijos ir Latvijos užsienių reikalų ministerių konferencija. Iš ryto Latvijos užsienių reikalų ministeris p. Munteris ir Estijos delegacijos pirmininkas p. Rei padaręs vizitą užsienių reikalų ministeriui p. Lozoraitiui ir ministeriui pirmininkui p. J. Tūbeliui. Vėliau J. E. ponas Valstybės Prezidentas A. Smetona privačioje audiencijoje priims Latvijos užsienių reikalų ministerį p. Munterį ir Estijos delegacijos pirmininką p. Rei.

Po vizitų ketvirtadienį prieš piet įvyks konferencijos atidarymas — pirmas konferencijos posėdis. Popiet įvyks antras konferencijos posėdis.

„Savišvieta“ — prieinamiausias mokslo metodas,

duodas galimumo visiems, be amžiaus ir socialės padėties skirtumo, šviestis ir įsigyti norimų mokslo žinių lygiai taip pat, kaip ir tie, kurie turi laimę lankyti gimnaziją ar kitą kokią mokslo įstaigą.

Nedelskite įsirašyti į „Savišvietos“ kursantus. Smulkesnių mokslo reikalais informacijų siunčiame kiekvienam, gavę už 30 ct. pašto ženklą išlaidoms padengti.

Rašykite šiuo adresu:

„SAVIŠVIETA“
Kaunas, K. Petrausko 35. Telef. 22-11-8.

Iš Energijos Komiteto darbų

Gegužės 11 d. susisiekimo ministerio įsakymu vyr. geležinkelio direktorius inž. Jurgis Ciuriys, jam prašant, iš Energijos Komiteto pirmininko ir nario pareigų atleistas.

Komiteto pirmininku susisiekimo ministeris paskyrė Susisiekimo Ministerijos generalinį sekretorių inž. J. Jankevičių.

Vietoje išėjusio komiteto nario inž. A. Novickio Lietuvos Inžinierių Draugijos atstovu Energijos Komitete paskirtas inž. L. Kaulakis.

Balandžio 22 d. komiteto posėdyje pirmininkavęs susisiekimo ministeris inž. J. Stanišauskis painformavo posėdžio dalyvius apie sumanymus ir reikalą statyti Šiaulių rajone elektros stotį, kuri aprūpintų Šiaulius, Radviliskį, Linkaičius, Seduvą ir Kuršėnus. Elektros energijai gauti ir aprūpinti kuru tame rajone esančias dirbtuves numatoma išnaudoti Šiaulių apylinkės durpynai: Did. Tyruoliai, Rekiėjavas ir kt. Apytikris metinis durpinio kuro paraiškavimas 70.000 t.

Išaiškinti technines detales ir toliau tuo klausimu rūpintis paskirta komisija iš inž. P. Drąsučio, inž. J. Vidmanto ir inž. V. Taujėnio.

Šiaulių rajoninės elektros stoties ir durpynų eksploatacijos finansavimui numatoma sudaryti Lietuvos elektrifikacijos b-vė su pagrindiniu kapitalu apie 6 milijonus litų. Valstybės išdada turėtų per 50% b-vės akcijų. Ateityje b-vė imtusi tvarkyti visus Lietuvos elektrifikacijos reikalus. B-vės įstatus ir finansavimo planą sutiko parengti prof. A. Rimka.

Balandžio 30 d. komiteto prezidiumo ir komisijų pirmininkų posėdyje svarstytas Viekšnių hidroelektrinės stoties Virvytės upėje statymo klausimas. Iš pradžių bus išnaudota 3,50 m laisvo kritimo. Jis bus visiškai išnaudotas, statant iš pradžių 1 mašinų agregatą 75 kW galingumo. Didint numatoma 2 kartus. Pirmą kartą nepažadinant kritimo (tik išnaudojant Q), statomas antras 75 kW galingumo agre-

gatas, antrą kartą — kritimas padidinamas iki 6 m, galingumas 400 kW. Stotį statyti nori Mažeikių apskrities savivaldybė.

Posėdyje nutarta, kad ta stotis bendram energijos ūkiui kliūčių nesudaro, techniškai ir ekonomiškai tinka.

Birželio 1 d. komiteto prezidiumo ir komisijų pirmininkų posėdyje komisijų pirmininkai painformavo apie savo darbus.

Vandens jėgos komisijoje parengtas „Mažų ir vidutinių upių topografinių tyrinėjimų instrukcijos“ projektas. Apžiūrėta Minijos upė, kur artimiausiu laiku numatoma statyti hidroelektrinė stotis. Ta stotis aprūpins elektros energija Telšius, Plungę, Kretlingą ir Palangą. Dar šį mėnesį siunčiama į Minijos slėnį tyrinėtojų grupė. Išskaičiuoti Minijos debitas.

Elektros komisijoje baigiamas rengti energijos įstatymo projektas. Dirbamas elektrifikacijos planas. Tiriamas Šiaulių rajone apkrovimas ir suvartojimas ateičiai.

Siliminė komisija tiria Šiaulių rajone durpių gamybą, savikainą ir vietą, kur galima būtų statyti stotį. Baigtas rengti durpininkystės įstatymo projektas.

Zemės turtų komisija parengė grėžimo meisteriams instrukciją.

Į Rygos cemento fabriką buvo komandiruotas inž. A. Damaševičius, kur per 7 dienas praktiškai susipažino su cemento gamyba.

Parengtas Energijos Komiteto 1938 m. sąmatos projektas. Elektros komisijos pirmininkas inž. P. Drąsutis komandiruojamas į Paryžiųje šaukiamą birželio 24—liepos 2 d. tarptautinę didžiųjų elektrinių aukšto įtempimo tinklų konferenciją. Komiteto narys inž. Dr. J. Dailinkevičius vyksta į Maskvą ir Leningradą, į tarptautinį geologų kongresą. Gauti 2 tos konferencijos biuleteniai.

Iš Svedijos Pasiuntinybės gautos informacijos ir brošiūra apie hidroelektrinių stotelių statybos firmą „VBB“.

Atjauninta oda

Reguliarus „Leokremo“ vartojimas atjaunina odą, nes „Leokremas“ turi saulės vitaminų!

Leokremas su saulės vitaminais

Gaunamas visose Chlorodont pardavimo vietose.

Laiškai iš užsienio

Kam neteko paskutiniu laiku girdėti ar skaityti apie didvyrišką baskų kovą del laisvės? Iruno, Sen Sebastiano, Bilbao mūšiai parodė pasauliui mažą baskų tautą, kaip laisvę mylinčią, narsią giminę, kuri nesilenkia kumsčiui ir visomis, toli gražu nelygėmis, jėgomis gina savo autonomiją ir savo tautinę individualybę.

Pas mus baskų kova del laisvės turėtų rasti daugiau atbalsio negu kur kitur, nes baskų kovos del tautinio atgimimo ir, dabar, del laisvės turi nemažą analogiją

su mūsų pačių kovomis del išsilaisvinimo iš svetimųjų jungo.

Maža tauta, padalinta tarp dviejų didelių kaimynų — Prancūzijos ir Ispanijos — praranda savo tūkstantmetes laisves ir, po amžių miego, per vargus ir kovą keliasi iš nebuties ir išeina istorijos švieson jauna ir stipri.

Yra ir daugiau sumetimų, kurie baskų kovas turėtų mums padaryti artimas ir suprantamas.

Baskai ir lietuviai (latviai) tai dvi Europos tautos be gimnainčių,

nepritampančios nė prie vienos iš didžiųjų Europos gyventojų šakų — slavų, germanų ir lotynų. Ar nėra tarp tų dviejų tau-

tų jokių ryšių? Taip, atsako p. Milošas, žinomas lietuvių kilmės prancūzų rašytojas. Straipsnyje „Les Origines de la Nation lithuanienne“, 1937 m. balandžio 1 d. numerio žurnalo „Mercure de France“, p. Milošas tvirtina, kad baskų ir lietuvių kilmė esanti ta pati, lietuvių protėvių esą reikia ieškoti ne Indijoje, bet Europos Vakaruose. Pagal jo samprotavimą lietuviai esą iberiškos kilmės ir sudarą į rytus nublokštą senųjų vakarų Europos gyventojų iberų šaką.

Artimiausieji lietuvių gimnainčiai šių dienų Europoj esą baskai.

Kalbėdamas apie lietuvius p. Milošas sako: „Sita tauta (lietuvių) be jokios abejonės sudaro, su Prancūzijos ir Ispanijos baskais, seniausią ir gryniausią priešistorinės Europos žmonijos relikvatą (palikimą)“.

Lietuvių ir baskų giminingumą p. Milošas bando įrodyti kūno požymių panašumu (statūra, kiaušo matavimo duomenys ir k.) ir, svarbiausia, lietuvių ir baskų folkloro giminingumu. Autorius ilgai studijavo lietuvių folklorą, jis yra išvertęs prancūzų kalbon eilę lietuvių dainų ir pasakų, betgi

daugelio mūsų folkloro paslapčių autorius sakosi negalėjęs suprasti iki tos dienos, kol jis nebuvo pradėjęs studijuoti baskų folkloro.

Stai autoriaus išvados:

„Dauguma tų archainių ir anoniminių (lietuvių folkloro) kūrinių, tokio jaudinančio pobūdžio, sudarė vertėjui, tuo tarpu iš seno gerai susipažinusi su žydų — katalikų ir stabmel-

ėžių tradicijų ir ekzegetikos paslaptimis, labai įdomių problemų. Tiesa, gausūs to folkloro elementai gali būti, geriau ar blogiau, susieti su Europos, Azijos ir dargi Afrikos liaudies literatūromis, betgi kiti užsispyrusiai (malicieusement) priešinasi bet kokiam subendrinimo bandymui. Tokie netikrumai mus neapsakomai kankino iki tos dienos, kada, daugiau del religinių, kaip gry-

nai literatinių sumetimų, mes pradėjome giliai ir kruopščiai studijuoti baskų folklorą. Tai buvo mums tikra reveliacija. Pagaliau raikėtis nuo mūsų akių nukrito. Sugretinimas tų dviejų, geografiniai ir lingvistiniai tiek tolimų vienas nuo kito folklorų, greitai leido mums konstatuoti ne tikta daugiau ar mažiau išreikštą analogiją, bet visišką, nepaprastą tapatybę (identité, autoriaus pabr. S. D.), kuri, regis, rodytų daugiau negu priklausymą prie bendro kamieno, bet

rasinį bendrumą (unité) patarme kamlene“.

(Les Origines de la Nation lithuanienne).

Folklorų tapatybę, pavyzdžiui, reiškiasi mūsų laumlių, baskų lamias, vaidmenyje pasakose ir padavimuose. Kitų tautų laumės — fėjos, turi tik tolimą panašumą su mūsų kėmis ir baskų laumėmis, tuo tarpu kaip lietuvių ir baskų folklore jų vaidmuo stebėtinai supuola. Taip pat žalčio vieta mūsų pasakose ir pirmykštės religijos palikime visai sutampa su žalčio vieta baskų folklore. Kai kurių lietuvių dainų refrenas, pavyzdžiui, „Dan, dan, dalidan“ lietuvių kalboj neturi prasmės, bet tas pats refrenas, uštinkamas

Baskai – lietuvių gimnainčiai?

Paryžius

Naujas tabakas rinkoje!

Dėmesio!

Visiems rūkytojams sezono naujenybė

Dėmesio!

TABAKAS
„REX“

Kas geidžia malonumo, tepamėgina šį tabaką.

Dėmesio!

50 gramų — 1 litas.

Tabako ir papirosų fabrikas

Akc. B-vė „ZEFIR“ Kaune

Kalrėje: Rumunijos karalius Karolis su sosto įpėdiniu Mykolu Varšuvoje, vyriausybės tribunoje greta prezidento Moscickio ir maršalo Rydz-Smiglo priima kariuomenės parada. Dešinėje: Vokiečių povandeninis laivas „U 28“ išplaukia iš Lisabonos uosto į Ispanijos vandenį.

ŽVEJOJANČIO KATINO GATVĖ

YOLANDE FOLDĖS ROMANAS

VERTĖ PETRAS CVIRKA

LEIDŽIA BAKALAS

Anna šį kartą pasidaro jausmų išdavikė, to išdavimo neišvengia vieną kartą savo gyvenime geriausios moterys, ir jeigu ne daugiau kaip vieną kartą ji verta medalio. Anna ne valandėlės nepasvarsčiusi, pradeda nuo Pia Monikos.

— Atrodo, kad Pia kuo galėdama jus guodė, — sako ji pikta.

Vyriškio veidas susitraukia.

— Pia Monika labai puiki mergaitė, — atsako jis greitai, o gal ir susigėdęs... žodžiu, nevykusiai atsako.

— Ji išimylėjusi į jus.

— Tą aš žinau.

— Zinote?

Anna nuoširdžiai nustemba.

— Zinau, dėl to, kad ji man prisipažino. Būčiau tikriausiai niekuomet nepastebėjęs. Siuo atžvilgyje esu neprityęs. Ji prašė manęs pabandyti ją pamilti.

A, tai Pia šitą turėjo galvoje, kai ji Annai pareiškė bandžiusi iš jos kažką paveržti!

— Ir tada, Guntheri?

— Aš vis tebemyliu jus.

— Guntheri, visa tai man nesuprantama. Negaliu suprasti, kodėl jūs nemylite Pia Monikos, kuri už mane daug gražesnė, ir paskum... ar galiu atvirai kalbėti, Guntheri? Nesuprantu, kodėl Pia jus myli?

— Noriu jums paaiškinti. Jūs, Anna, turite daug patrauklių ypatybių: protas, guvumas, gyvenimiškumas... Pia neapkenčia šių dangaus dovanų.

Anna tyli. Ji myli tik gyvenimą ir fantaziją.

Meneghetti, gal būt, tai turi, — ir su nuoskauda prisipažįsta, — o taip pat ir Pia. Apie Guntherį negali būti nė kalbos.

— Bet kodėl aš jums patinku? Man rodos, kad aš dar nėsu išbaigtas tipas, ieškau pati savęs... o tuo tarpu aš jums atrodau įdomi, nors esu ir už jus nuobodesnė...

— Tikrai? Turiu pabrėžti niekuomet man neatėjo į galvą, kad mes esame nuobodūs.

— Nekvaršinkit savęs, Guntheri. Galite man neatsakinėti. Kvailas mano klausimas. Siems dalykams taisyklės nerašytos. Siūlau jums vieną: nesitikėkite iš manęs gero. Grįžau čia ir čia pasiliksiu. Zinau, koks jūs esate korektiškas, rimtas ir doras žmogus; tikiu, kad taip bus man geriau...

Sia liūdna gaida pokalbis ir pasibaigia, o kitą dieną Anna pradeda ieškoti Fedoro. Senajame viešbutyje jis nebegyvena. „Jis grįžo į savo migit, iš kurio buvau jį ištraukusi, — galvoja Anna, — dėl to, kad jam ten pigiau ir daugiau palieka pinigų gėrimui. Ji užėina į Fedoro pamėgtąją kavinę, bet ir ten jo nematyti. Ji klausia šeimnininko, ar neužsuktis šiandien kartais pas juos Fedoras?“

— Negaliu jums pasakyti, panele. Jis dabar retai čia beužėina. Dažniausiai jis trinasi pas Diuklerką, prieaiš.

— Jūs vengrė, panele?

Ją taip užkalbinęs — naujas kavinės kelneris. Jo plaukai pilkšvi, bruožai taisyklingi... Anna kalbur buvo ji mačiusi.

— Taip, aš esu vengrė.

— Panelė Barabasaitė, ar ne? Kartą buvau pas jus užėjęs, tačiau dažnai jus matydavau su... mano direktoriumi.

— Ponas Hallay? — rikteli Anna, kiek iškaičiusi dėl aliuzijų į Istvaną.

Bet Hallay jau kalba apie kitką.

— Vis dėlto jūs mane pažinote, — sako jis maloniai šypsodamasis. — Kaip jums visiems sekasi?

Kreiva akimi jis žiūri į šeimnininką. Tačiau po pietų kavinė tuščia, nēr kas veikti ir šeimnininkui nēr ko purkštauti, jei kelneris pasikeis vienu kitu žodžiu su sena pažįstama.

Anna suvokia tą žvilgsnį ir greitai viską išsiaiškina. Hallay ji nematė nuo tų garbingų ir trumpų „vengrų kabareto“ laikų. Ji nori sužinoti, kas įvyko tame protarpyje.

— Aš trokštu, — sako ji. — Norėčiau stiklą vyno... Tuo tarpu mes galėsime pasiplepėti.

Hallay, dėkingas, užėina už bufeto. Anna atsiemia į baro cinką.

— Mes tik ką grįžome iš Vengrijos, tėvas ir aš! Keista, kokiū būdu ji gali taip lengvai ir paprastai kalbėti apie viską... net apie susitikimą su Istvanu. Hallay truputį nustebintas.

— Na! Vai! Tikrai? Kas galėjo tai manyti!

— Jis jau vedęs ir turi porą vaikų. Jo uošvis — bajoras. Jis pats man apie tai pasigyrė.

Ji pasakojo apie Istvaną ramiai, lengvai, truputį ironizuodama.

Hallay kraipo galvą.

— Jis man suteikė daug rūpesčių. Kai tas įvykis su padirbtu čekiu iškilo aikštėn ir kai ji suėmė... manęs vos neištrėmė su sūnumi. O kabaretas mane visai subankrutijo... dar gerai, kad taip laimingai baigėsi.

Hallay galima laikyti įdomiu žmogumi. Net ir prie kavinės staliuko jis atrodo kilnus ir garbingas. Jo manierose galima įžiūrėti tam tikrą pastovumą, net kai jis šluosto servietėle barą.

(b. d.)

Sukilėlių kalėjimuos

Rašo „News Chronicle“ koresp. Arturas Koostleris, kurį sukilėliai buvo nutelsę mirti.

Malagos ir Sevilijos kalėjimuose

24.

Kaip jau esu minėjęs Burgos vyriausybės spaudos departamento kapitonas B. mane areštavo antradienį, vasario 9 d. 11 val. ryto. Kal man rankas rišo ir, pagal paprotį, kap. B. ir kiti du karininkai laikė revolverius, atsuktus į mane, į kambarį įėjo Sir Peter Chalmers Mičel.

Aš buvau įsitikinęs, kad kapitonas B. mane sušaudys. Sir Peter, pamatęs, kad mane suima labai išbalo ir maniau, kad jis apalps — jis turi 73 metus.

Vėl manyje kilo jausmas, kad visa tai tėra tik blogas sapnas, ir kad tai manęs visai neličia. Tai buvo, lyg kažkoks pasigailėjimo psichinis narkozas, kurį gamta parūpina kritiškais momentais. Aš, didžiausiam savo nusistebėjimui, išgirdau mano paties tariamus žodžius.

Ziūrėkit, kapitone B., jei šausit mane, tai nuveskit viršun; nedarokit to prie Sir Peter akių.

Vėliau aš dažnai pagalvodavau — kalėjime aš pakankamai turėjau laiko apie tokias problemas galvoti — ar šiuos žodžius, kurie, gal būt, mane ir išgelbėjo, sugalvojo pasakyti, iš susirūpinimo dėl Sir Petro, ar tai buvo bandymas laimėti laiko. Gal tai buvo abiejų motyvų mišinys; bet manau, kad antrasis vyravo.

25.

Tuo tarpu ir Sir Petras ouvo surestutuotas, bet jo rankų nerišo.

Tada kap. B. giminaitis senjoras B. įėjo į kambarį pasiimti savo daiktų. Nors Senjoras B., faalstų „Falange“ narys liko gyvas tik dėka Sir Petro, kuris išgelbėjo jį iš anarchištų (kaip vakar minėjau), tačiau jis atrodė gana patenkintas radęs savo geradarių namuose tokią sceną.

Abu B. ir Sir Petras trumpai pasikalbėjo gretimame kambarį. Be abejo, Sir Petras prašė manęs pasigailėti, bet, be abejo, nelabai jam tai sekėsi.

Man buvo uždrausta priėti arčiau prie jų. Aš pro atdaras duris sušukau:

— Kas ten dedasi?

Jie išėjo ir Sir Petras labai tyliai balsu ir švelniu žvilgsniu tarė: — Atrodo, kad man tai išeis gerai, bet tau tai ne.

Bet, vis dėlto, jie manęs vietoj nenušovė.

Jie nuvedė mus į automobilį. Kai važiuojom pro italų kariuomenę, kuri buvo už kalno, jie atrodė labai norį mane nulinčiuoti, bet kap. B. paaikškino, jog tai būtų negražu.

Mes atvykom į policijos būstinę. Kap. B. išlipo iš automobilio, o mes turėjom pasilikti viduj su dviem karininkais.

Mes laukėm dvi valandas. Saulė švietė; buvo labai karšta. Aš neatmenu apie ką mes kalbėjom, ir manau, kad daugiausiai tai buvo nesamoniš; viskas tėra nesamoniš, kai lauki mirties artėjant. Bet atmenu, kad Sir Petras man deklamavo Swinburne eiles, kurios tik jis mokėjo, ir jos man labai patiko.

Tada mus perskyrė.

26.

Jie įvedė mus į vidų. Ten aš turėjau laukti dar dvi valandas. Nenoriu pasakoti, ką ten mačiau ir girdėjau, dėl tų vakar paminėtų priežasčių.

Kada tai pociet — aš visai nesiorientavau laike — grįžo kapitonas B. ir įsakė mane nuodugnai iškristi.

To dalyko aš kaip tik labiausiai ir bijojau, daugiau kaip kankinimo arba mušimo. Aš kišenėj turėjau turta; naudingiausi dalyką tokioj padėty: morfijaus švirkštelę, kurioje buvo truputis morphinae hydrochloridum, kurio pakaktų išvengti Ispanijos pilietinio karo nemalonumų.

Sir Petras buvo gavęs dvi tokias švirkštelės iš mediciniškos anglijos mišijos savo namiškiams, jei kuris būtų sužeistas per oro puolimą, ir nebūtų galima greitai prisišaukti mediciniškos pagalbos.

Per paskutines kritiškąsias dienas jis vieną davė man, nes mes nenorėjom, kad mus paimtų gyvus. Visa tai gali atrodyti romantiška ir perdėta; bet nenormaliose sąlygose žmogaus veiksmai taip pat nenormalūs, o pilietinis karas yra nenormaliausias ir pasiučiausias dalykas, kokį žmogaus fantazija galėtų išivaizduoti.

Dabar jie mane kratė. Stovėdamas policijos būstinėj, aš subėėjau paslėpti švirkštelę tarp cigarečių ir įstumti adatą po savo švarko pamašalu, tikėdamas pasinaudoti ja, radęs progą.

Bet kareivis, kuris mane kratė, išlėto braukdamas ranka per mano švarką, įsidūrė ta adata.

— Kas ten? — paklausė jis.

Aš jam parodyčiau adatą. Tuomet jis ir jo draugai visi panikos apimti pasitraukė, manydami, kad tai kažkoks mirtingas nuodų instrumentas — ispanai, lygiai tiek pat, kiek ir mes, mėgsta skaityti kriminalinius romanus.

Tokiame momente, net ir aš pajutau pasitenkinimą, kai pamačiau šiuos karius vaikiškai nusigandusius.

Jie ištuštino mano kišenes ir viską konfiskavo. Aš dar turėjau kataloniškų pinigų, kurie sukilėlių teritorijoj be vertės.

— Siuos galite pasilikti, — vienas kareivis gan humoristiškai man pasakė. — Galėsi užsimokėti už bi-

lietą, kai šianakt pradėsi keliuonę dangų.

Aš prašiau, kad paliktų man mano plunksną.

Tuomet jie atsakė:

— Jos danguj nereikės.

27.

Jie įsodino mane į sunkvežimį; penki šautuvais apsiginklavę kareiviai apstojo mane.

Buvo jau tamsu; ir aš vėl buvau įsitikinęs, kad jau atėjo momentas mane nušauti.

Blįjau, kad aš dažnai kartoju tas pačias mintis, bet faktai užtat kalta: nes per tris mėnesius, kiekvieną naują padėtis, kiekvienas kameros atidarymas, atrodė, kad tai paskutinis. Atrodo monotoniška, bet galiau jus užtikrinti, kad ne man.

Aš paklausiau vieno kareivio kur mane vešia. Jis atsakė, kad į kalėjimą. Išgirdus tai, man šiek tiek pasidarė geriau, bet kartu ir nusiminiau, nes galvojau, kad kuo greičiau pasibaigtų tuo būtų geriau.

Kareiviai perdavė mane kalėjimo valdininkams kartu su laišku, kuriame buvo pažymėta, kad aš esu labai pavojingas asmuo. Aš manau, kad tai adata pasitarnavo, kad mane stropiai sektų ir laikytų „incomunicado“, — tai reiškia „izoliuotą“; ir kad aš buvau „cosa internacional“ — „tarptautinė byla“.

Aš išbuvau tris dienas Malagos kalėjimo celėje. Kadangi aš buvau „cosa internacional“, tai su manim elgėsi korektiškai, nemušė ir retėžiais nerakino. Bendrų kalėjimo sąlygų iš neaprašysiu.

Po trijų dienų — šeštadienį, vasario 13 d. — celės durys atsidarė ir du civilės gvardijos nariai mane išvedė. Automobiliu nuvažiuojom ir gelžkelio stotį ir įlipom į traukinį. Tai buvo pirmasis reguliarus traukinys iš Malagos į Seviliją.

Keliavom perpildyta trečia klase. Keleiviai — andaluziečiai — el-

gėsi labai maloniai, davė man dešros, cigarečių ir andaluzietiškę skatumynų. Jie mėgino mane padraštinti:

— Valgyk, valgyk, vargšas velniūkšti, — jie sakė man, — kol esi gyvas, valgyk dešros ir sūrio — paskui bus per vėlu.

Aš drebėjau; vienas jų padavė švarką. Tai buvo beveik politinė demonstracija.

Po kiek laiko ir du civilinės gvardijos nariai sušvelnėjo: jie atrišo mano rankas ir pasidalino cigaretemis ir maistu su manim.

Jie parodė laišką, su kuriuo mane vežė ir sužinojau, kad mane atiduosią Sevilijoj pietų srities ginkluotų jėgų viršininko generolo Kveipo de Lano valiai.

Aš anksčiau pažinojau gen. Kveipo, kaip pažinau ir kap. B. iš pirmo mano vizito Sevilijoj, 1936 m. rugpjūčio mėn.

Atvykom į Seviliją naktį. Du civilinės gvardijos nariai nuvedė mane į kalėjimą, kur teko išgyventi tris mėnesius. Ten jie, palikdami mane, atsisveikino, kaip geri bičiuliai. Kalėjimo vyresnybė tuo labai nustebė.

28.

Per pirmas šešias dienas nieko neįvyko. Aš vaikščiojau po celę ir tik maisto atnešimas būdavo vieninteliai dienos įvykiai.

Penktadienį, vasario 19 d. geležinės celės durys atsidarė ir trys falangistai įėjo. Du vyras, trečia moteris.

Jie mandagiai pasveikino mane ir aš atsiprašiau, kad negalėjau pasiūlyti jaunai uniformuotai ledi geresnės kėdės, negu šiaudinį lovos čiužinį. Bet ji nusišypsojo — gan maloni šypsena — ir paklausė ar aš esu mister Koestler, ir ar kalbu angliškai. Aš į abu klausimus atsakiau teigiamai. Tada ji paklausė ar

esu komunistas. Į šį klausimą turėjau atsakyti neigiamai.

— Bet, jūs esate raudonasis, ar ne?

Aš pareiškiau, kad aš simpatizavau Valensijos vyriausybei, bet nepriklausiau jokiai partijai.

Jaunoji ledi paklausė ar aš žinaš, ką del savo veiksmų aš užsitarnavau. Aš sakiau nežinaš.

— Na, — tarė ji, — tai reiškia, mirti.

Aš paklausiau kodel.

Ji atsakė todėl, kad aš esu laikomas šnipu.

Aš sakiau, kad toks nesu ir, kad nebuvau girdėjęs, jog kuomet nors šnipas pasirašytų pavardę po straipsniu, kuris nukreiptas prieš vieną partiją karo ir paskui nuykstantį tos partijos teritoriją su savo pasu kišenėje.

Ji man pareiškė, kad valdžios atstovai tą punktą išnagrinėsią, kad tuo tarpu „News Chronicle“ ir ponas H. iš Nev Jorko buvo prašę gen. Franko pasigailėti mano gyvybės; ir, kad ji buvo pono H. laikraščio korespondentė Ispanijoj; ir, kad gen. Franko buvo pareiškęs, kad gal man dovanosiąs.

Man tai buvo stebinančios naujienos.

375 tūkst šilingų už atsilankymą žvėryne

Vienas New Yorko gyventojas, Martinas Picketas, padavė New Yorko zoologijos sodo direktciją teisman, prašydamas priteisti jam 375 tūkst. šilingų už nelaimę, kuri ištiko jo šeimą atlankius žvėryną.

Prieš kiek laiko Mart. Picketas su savo žmona ir 15 metų sūnuru nuėjo į New Yorko zoologijos sodą pasižiūrėti žvėrių. Tarp kitko, Picketai nuėjo pasižiūrėti ir beždžionių. Ir štai kaip tik tuo laiku, kai Picketai atėjo beždžionių skyriun, dvi didžiulės gorilų veislės beždžionės išlaužė savo narvus ir išlindo laukan. Viena gorila, vardu „Janet“, tuojuo puolė jaunąjį Picketą ir jį palei narvą gerokai palamdė. Antroji beždžionė norėjo pulti Picketienę. Bet greit subėgo daugiau žmonių, ir beždžionės nubėgo. Picketienė ir sūnūs buvo nuvežti ligoninēn. Sūnui buvo sukandžiotos ir aplaužytos kojos, o Picketienė gavo nervų ligą. Už tai dabar Picketas ir padavė sodo direktciją teisman: už sūnaus sužalojimą jis reikalauja 50 tūkst. šilingų, už savo išgastį — 75 tūkst. šil. ir už žmonos ligą — 250 tūkst. šil. Ar šita suma Picketui priteis, nežinia. Jeigu priteistų, tai šitas Picketų atsilankymas zoologijos sodui brangiai kaštuotų.

ADLER advertisement featuring a car image and text: daugiausia perkamas, nes yra pigus (Lit. 5.400), patvarus ir ekonomiškas (7-8 litr. 100/km.), turi: 38 laimėjimus lenktynėse, iš jų 13 tarptautinių rekordų. Duodama išsimokėjimui. Firma Inž. Salevskis ir Ko. Kaunas, Laisvės Al. 60. Telef. 2-11-48.

Pūvanči karalystė

(35) Istarinis romanas. Nors karaliaus ir Pompaduros mellės santykiai buvo baigti, jis vis dėlto jausdavosi gana gerai šios budrios ir talentingos moters draugijoje. Markizė dėjo visas pastangas, kad pasiektų, jog jų romanai įeitų keiliolika meno ir grožio puslapių. Ko tik ji nedarė, kad užimtų karaliaus protą: ruošė medžiokles, operas, teatrų spektaklius, baletu ir koncertų vakarus. Dažnai keitė ir karaliaus gyvenamąją vietą. Liepdavo jam persikelti iš Versalio į sosto dvarą Suasi, Sen-Zermeną arba Fonteneblo, be to, šiuose dvaruose kiekvieną kartą pertvarkinėjo kambarius ir baldus, darė remontus ir keitė dekoracijas. Visa tai darė todėl, kad bent momentui atkreiptų karaliaus dėmesį. Kiekvieną kartą, kai tik karalius atvykdavo į vieną ar kitą dvarą, ji suruošdavo dideles iškilmes su fejerverkais. Versalio rūmuose buvo per šimtą kambarių, o šiose sosto pilyse — kambarių trūko. Todėl buvo laimingi tie dvariščiai, kurie iš vyriausiojo maršalo gaudavo orderį į kokį nors kambarį, nors ir kaimyniniamė name. Tokiu atveju ant durų kreida užrašydavo naujojo gyventojų pavardę.

Markizė kartais nugabendavo karalių į tas pilies, kurios jos įsakymu buvo nupirktos. Pilims pirkti ir statyti Ludvikas XV ir Pompadur išieškojo milžiniškas pinigų sumas. Viena tokia Pompaduros pilis buvo Kresi, kuri kainavo, skaitant dabartinę prancūzų valiuta, apie 7 milijonus frankų. Netrukus po to, markizė nupirko Sen-Kliu pilį, kuri buvo mlestiškesnė, intymesnė, aplink apodinta rožių krūmais ir gausi fontanais. Vakarieniškas metu markizė persirengdavo nakties karaliene ir ragino svečius eiti paskui ją į miškejį. Ten baletą šoko vaikai, perrengti į faunas ir nimfas. 1748 metais karalius savo draugel Pompadurai padovanojo dovanų už 7 milijonus frankų! Tai buvo Evro dvaras, netoli nuo Paryžiaus. Rūmai iš visų pusių buvo apaugę dideliais medžiais ir stovėjo netoli nuo promenadų kelio, kur paryžiečiai šventadieniais išvykdavo praleisti laiką. Dabar šioji vieta yra garsieji Paryžiaus Eliziejaus Laukai. Pompadur šiuos rūmus pavertė puikia piliimi, jos grindis išklėjo kilimais ir gobelenais, o sienas apkabinėjo brangiomis portjeromis, kurių kiekviena kainavo po 60.000 frankų. Jos pilyje dirbo dailininkai, auksakaliai ir skulptoriai. Taip šiuos paprastus rūmus padarė gražiaisiais Eliziejaus rūmais, kur dabar gyvena Prancūzijos respublikos prezidentas. Šią pilį išpuošė pagal Pompaduros skonį ir reikia pripažinti, kad jos skonis buvo labai meniškias. Bet liaudis tada dainavo: — Kraugerio dukterle, kuri ir pati esi tokia, tu šiuose rūmuose rodai karaliaus gėdą ir tai, ką begėdiškai pavogei iš liaudies. Po pilių, Pompadurą apšėdo „ermitažų“ manija. Ermitažai buvo paprastesni, paprasčiau įrengti provincijos dvarai. Tokių ermitažų buvo trys, iš kurių vienas — Versalio ermitažas atsiėjo 2 milijonus frankų. Bet puošniausi Pompaduros rūmai buvo Belevue pilis — jos pačios pastatydinta. Sloje pilyje, kurioji sugabeno nuo 1748 metų iki 1750 metų įvairius turtus,

visur aplink buvo daugybė fontanų, rožių sodelių, groty, uolų landynų ir statulų. Visų šių kūrinių planus Pompadur pati nupiešė, žinoma, specialistų padedama. — Ak, markize! — sušuko karalius, — kaip visi šie nuostabumai aiškiai rodo apie jūsų nepaprastai gerą skonį... Bet kur yra tas, kuris nustatė šių gražių kolonų linijas? — Aš pati, niekas kitas, — atsakė markizė. — O kas pagamino šias skulptūras? — Dailininkai, kurie dirbo pagal mano nurodymus... — O kas sukombinavo šias dekoracijas? — Dailininkai, kurie vykdė mano projektus... Markizė nemelavo. Visuose šiuose darbuose lemiantis žodis priklausė jai. Šiuos meno darbus atliko dailininkai Buše, Udri, Vaulo, Verne ir skulptoriai Fal-kone, Kustu ir Pigalas. Ludvikas XV taip pat džiaugėsi pastatais, kaip ir visi Burbonai, todėl labai susidomėjęs sekė Pompaduros rūmų statymą. Bet markizės ir buvo svarbiausia tikslas — sudominti karalių. Atsisėdusi kėdėje, žalioje pievelėje, Pompadur davinėjo įsakymus, kuriuos karalius, valgydamas prie staliuko, sankcionavo. Burbonai mėgo ne tik statyti, bet ir gardžiai pavalygti. Belevue pilies pašventinimo iškilmės buvo markizės garbės diena, bet drauge ją pailėtė ir didelis nemalonumas. Pompadur buvo gerokai pagalvojusi dėl dekoracijų, statulų ir kitų dalykų, bet nepagalvojo apie kamlinus. Iškilmių dieną atsitiko tai, kad nė viena kronnis nedegė. Pulkiojoje pilyje buvo pilna dūmų. Svečiai, ypač ponos ašarojo. Neliko nieko kita, kaip pilį palikti dūmų valiai ir balių suruošti sodo namelyje. Po savaitės antrą kartą pilyje buvo suruoštos iškilmės. Šį kartą jos buvo pavadintos oficialiu pašventinimu, nes markizė stengėsi išnaudoti progą ir leisti surengti pokylį ir palinksminti karalių. Šį kartą pokylis įvyko be jokių trukdymų. (b. d.)

Skubėkime tvarkytis

Kiekvienam iš mūsų tenka stebėti ir nors patylomis svarstyti įvairius mūsų politinio ir visuomeninio gyvenimo reiškinius. Besvarstant dažniausiai prieini išvadą, kad kaip ir futbolo rungtynėse, reikėtų šaukti: tempo, tempo!, kad tik laimėjus golą. Visas mūsų kūrybos darbas eina per daug lėtai, be jokio užsidegimo, be jokio entuziazmo, kuris taip reikalingas kūrybai. Mes dažnai šaukiame, kad iš praeities turime stiprybę semti, bet faktinai mes tęsiame nerangaus, konservatyvaus ūkininko veiklą: kam čia skubėti, mūsų tėveliai taip gyveno, pragyvensime ir mes. Neretai pasigiriame, kaip palyginti mūsų daug jau nuveikta per tiek ir tiek mūsų nepriklausomo gyvenimo metų. Žinoma kad nuveikta, bet kiek dar būtų nuveikta kitomis aplinkybėmis, jeigu visos mūsų tautos gyvos pajėgos būtų galėjusios pasireikšti, jeigu mes būtume dirbę skubiau su pilnu pasitikėjimu, su entuziazmu.

Panagrinėkime nors keletą klausimų.

Stai šiomis dienomis renkasi savo eilinen konferencijon Pabaltijo valstybių diplomatai. Žinoma, ką dirba diplomatai — tai paslaptis. Jų pasitarimo dienotvarkė ir gyvai svarstomieji klausimai — paslaptis nuo visuomenės. Visuomenė dažniausiai nežino tik, kad susirinkę diplomatai pietauja, kelia rautus, rengia priėmimus, pasivažinėjimus — tai išlaiko tam tikrą liniją. Bet ar šiose konferencijose yra sudaromos tokios sąlygos, kuriomis gyvenimas būtų labiau susijęs, sucementuotas tarp šių trijų Pabaltijo tautų? Dar neseniai Baltijos kongrese Taline susirinkusių jame atskirų piliečių buvo pareikšta nemažai minčių vienybės įgyvendinimui tarp šių tautų. Buvo nurodoma, kaip būtinas reikalas, pašalinti tarpusaves lankytojų visas, kad būtų lengvesnis tarp šių tautų susisiektis, įvesti tarp šių tautų tarpinė prekių mainai, įgyvendinti tam tikslui kokią Baltijos klauzulę. Buvo reikiama pageidavimų, kad kiekviena iš tų trijų tautų stengtųsi pirmą eilę išsiųsti trūkstamos žaliavos ar prekių iš tų trijų valstybių, pas kurių jų yra, buvo kalbėta, kaip turi būti rašomi istorijos ir geo-

grafijos vadovėliai ir kaip turi būti mokoma mūsų mokyklose ši istorija ir geografija, kad kiekvienas mūsų mokinys tinkamai žinotų susijungusių tautų praeitį ir jų politinio ir ekonominio gyvenimo struktūrą. Pagaliau buvo kalbėta dar pirmiau buvusiuose kongresuose, kad didesniajam susitarimui ir tarpusaviam pažinimui būtų rekomenduotina, kad šių tautų valstybės galvos dažniau lankytųsi viens pas kitą.

Visi šie klausimai yra svarstyti ir spęstini jau tuoj, bet del nerangumo ir inercijos jie atidėliojami tolimesniam laikui, kaip ir daugelis kitų klausimų: apie parinkimą vienos kurios užsieniečių kalbos, kaip privalomasis visose mokyklose, apie suteikimą vienos tautos piliečiams, gyvenantiems kitoj valstybėje, kuoplačiausių teisių steigti ir išlaikyti mokyklas ir t.t.

Tas pats nerangumas literatūros ir bendrai meno srityse kliudo pageidaujamam Pabaltijo tautų suartėjimui ir šiuo reikalu L. Giros pareikštas noras įgyvendinti tas suartėjimas, sudarant šių trijų tautų rašytojų santarvę, apie ką jis yra plačiau parašęs „Literatūros Naujienose“ Nr. 4—5, yra didžiai sveikintinas. Bet ir čia reikalingas nuolatinis šauksmas: tempo, tempo!

Imkime dar kurį kitą klausimą. Mūsų bankai, mūsų taupomos kasos, ačiū Dievui, turi pinigų. Visa bėda, kad neturi kam jų duoti. Nesusiranda žmonių, kurie mokėtų ir pajęgtų tuos pinigus paimti ir suvartoti juos kokiais gamybai. Susidarytų naujų išteklių, naujų verslų pilie-

čiams ir naujų pajamų išdui. Bet deja, kaip sakau, bankams tenka dejuoti. Visai krašto mašinerijai trūksta kažkokio tepalo, kad ji galėtų greičiau sukstis.

Jeigu jau privatūs atskiri asmenys nepajėgia tų pinigų išnaudoti, tai tegul nors mūsų savi valdybės sukrunta įsitaisyti vandentiekius, elektros stotis ir gadinėtiną mokyklų skaičių. Manau, kad ateinančios kartos mokės išsimokėti toms paskoloms reikalingus nuosimčius. Jeigu šian dien trūkstame medžiagos statybai — vis statomės iš medžio, tai paruoškime nors plytines, kad galėtume ir sodžiuje įvesti mūrų statybą — tuom apsaugosime savo miškus. Ir čion tenka šaukti: tempo, tempo!

Bet ar rasite vietą, kur to šauksmo nereiktų? Iš visų sričių gal tik vienoj triukšmingo „tempo“ vieton galėtume pasakyti „stop“, tai būtent kad ir del eucharistinių kongresų, ar kitų perdidelių iškilų ir sąskrydžių rengimo. Geras tat dalykas, bet per vieną vasarą daryti tokius kongresus trijuose miestuose, ar neperdaug jau tų maldavimų. Ruošdami per dažnai sumažinsime pačių kongresų vertę, o svarbiausia, ar neatpras per juos mūsų žmonės nuo darbo, nes juk valstybės turtai sukuriama vien darbu ir tik darbu. Patarčiau kuriam statistikui apskaityti, kiek del įvairių kongresų ir sąskrydžių nustota darbo dienų ir kiek tuo padaryta žalos pačiai valstybei? Taigi šioj srityje gal būtų pravartu tarti „stop“, nes mes nesame jau tokie turtingi, kad galėtume netekti tiek darbo dienų. J. Vileišis.

Mes tikrai laimėsime 50.000 litų

Pirkom II-sios Užsienio Loterijos bilietą.

Viso 10.000 bilietų.

20.000 litų.
5.000 litų.
2.000 litų.
1.000 litų.
ir daug kitų laimėjimų.

2.400 laimėjimų

Antroji visuotinė intelektualinio bendradarbiavimo komisijų konferencija

Intelektualinio bendradarbiavimo tautinių komisijų konferencijos yra šaukiamos kas penkti metai. Šiomet Tautų s-ga šaukia antrą minėtų komisijų visuotinę konferenciją. Ji bus pradėta liepos 5 d. Paryžiuje.

Konferenciją atidarys Prancūzijos užsienų reikalų ministeris Delbosas, atidaromoje kalboje nušviendamas intelektualinio bendradarbiavimo svarbą šių dienų pasauliui. Konferencijos prezidiumą sudarys generalinis Tautų s-gos sekretorius Avenolis, generalinis Paryžiaus parodos komisaras Labe, prof. Miurai ir Prancūzijos atstovų rūmų pirmininkas Erio.

Ta konferencija bus viena iš žymiausių tarptautinio intelektualinio bendradarbiavimo manifestacijų, kuri turės didelę reikšmę tautų susitarinimui ir visokeriopam jų bendradarbiavimui. Konferencijoje bus svarstoma Tautų s-gos tarptautinės intelektualinio bendradarbiavimo organizacijos veikla per paskutiniuosius penkerius metus, tautinių intelektualinio bendradarbiavimo komisijų organizacija ir veikla, intelektualinis bendradarbiavimas Amerikoje ir jo santykiai su Europa. Be to, bus nagrinėjama tautinių komisijų vaidmuo atskirose šalyse, intelektualinio bendradarbiavi-

mo uždaviniai kultūriname tautų darbe, Pabaltijo ir Balkanų srities intelektualinis bendradarbiavimas, tolimųjų kraštų intelektualinio bendradarbiavimo komisijų padėtis, tarptautinės intelektualinio bendradarbiavimo organizacijos struktūra, intelektualinio bendradarbiavimo vaidmuo šių dienų pasaulio organizacijai ir t.t.

Pabaltijo srities intelektualinio bendradarbiavimo klausimai į konferencijos programą buvo įtraukti Lietuvos intelektualinio bendradarbiavimo komisijos iniciatyva, ir tos komisijos pirmininkas V. D. Uto rektorius prof. Remeris tuo reikalu skaitys platų pranešimą. Iš kitų konferencijoje besirengiančių padaryti pranešimus numatyti: Danijos užsienų reikalų ministeris Munchas, Olandijos mokslo akademijos pirmininkas Huizinga, Kinijos tautinės akademijos pirmininkas Li Yu Yingas, Italijos intelektualinio bendradarbiavimo komisijos pirmininkas senatorius Giuliano, Brazilijos intelektualinio bendradarbiavimo komisijos pirmininkas Ozorio de Almeida ir kiti.

Lietuvos intelektualinio bendradarbiavimo komisijai toje konferencijoje atstovaus jos pirmininkas prof. Remeris ir generalinis jos sekretorius dr. Trimakas.

PAMĖGINKITE

naujai išleistas „TURMAC“
kokybines cigaretes „TURMAC“
10 št. — 60 centų.
„Yenidze“ Klaipėdoje.

Retos iškilmės Marijampolėje

S. m. birželio mėn. 27 d. įvyko Marijampolės Valst. Rygiškių Jono gimnazijos vyrų klasės 1922 metų laidos 15 metų sukaktuvių paminėjimas.

Susivažiavo beveik visi 1922 m. buv. abiturientai ir mokytojai. Minėjimas pradėtas pamaldomis vietos igulos bažnyčioj. Pamaldas laikė ir atitinkamą prakalbą pasakė vienas buv. abiturientų Kauno Dvas. Seminarijos prof. kun. J. Aleksa.

Vėliau atlinkytas gimnazijos direktorius A. Daniliauskas, kuris labai maloniai savo buvusius mokinius ir bendradarbius mokytojus priėmė ir pavaišino.

Susirinkus visiems iškilmių dalyviams gimnazijos rūmuose, iškilmes atidarė buv. abit. d-ras J. Dailidė, trumpai prisiminė praeitį ir išskėlė bendrakesių pasiekimus. Adv. L. Smulkūtytis nurodė didelę reikšmę mokytojų ir buv. jų auklėtinių bendradarbiavimo, reikšmę mokytojams padėkos ir taip pat, išskėlęs gimnazijos patrono Rygiškių Jono nuopelnus lietuvių tautai, visų 1922 m. šią gimnaziją baigusiu vardu įteikė gimnazijai gražią dovaną — dail. A. Varno sukurtą Rygiškių Jono didžiulį portretą. Už

dovaną padėjojo gimnazijos direktorius A. Daniliauskas. Sugiedota tautos himnas.

Iškilmės baigtos vaišėmis Sūdavijos klube. Čia kalbėjusieji buv. mokytojai prof. Totoraitis, dir. M. Kriškėičius, A. Mažylienė, kan. Dailidė ir kit. prisiminė bendrą darbą mokykloje ir pasiekimus gyvyne.

Be minėtų asmenų iškilmėse dalyvavo dar buv. gimnazijos mokytojai dir. Barkauskas, vice-dir. J. Dailidė, mokyt. T. Prapuolenytė, dir. Gustaitis ir 1922 m. baigusieji šią gimnaziją doc. P. Katilius, vyr. asist. J. Ambrazavičius, red. E. Viskanta, d-ras J. Stakauskas, adv. J. Katilius, d-ras Iz. Kaunas, gimn. mokyt. V. Katilius, Teisėjas J. Masiulis ir Miškų urėdas J. Gražulis. Į iškilmes negalėjo atvykti šiais metais miręs Šiaulių apskr. inž. A. Liorentas, kurio atmintis atitinkamai pagerbta. M.

Atsilikti galite per mėnesį, bet neprisivysit per metus — atostogoms nelikt be „Lietuvos Žinių“.

J. PALEMONAS.

LEIDŽIA „SAKALAS“.

Nikalojus II — paskutinis caras

(43)

„NESĄMONINGOS SVAJONES“ NERIMSTA.

Didysis rusų rašytojas grafas L. Tolstojus 1902 m. sunkiai susirgo ir jau manė greit mirsiąs. Jis jautėsi esąs rusų tautos sąžine ir jautriai pergyveno savo tautos vargus. Ne kartą jis rusų ir užsienio spaudoj reiškė savo mintis apie Rusijos opią vidaus politikos būklę. Dabar jis sumanė kreiptis laišku į carą, kuriam norėjo atvirai viską išdėstyti.

„Nenoriu mirti“, — rašo Tolstojus Nikolajui II, — „neišreiškęs tamstai atvirai, ką manau apie tamstos ligišiolinę veiklą, kiek gero atnešė jūsų viešpatavimas milijonams žmonių ir tamstai pačiam, ir kaip daug žalos jis gali atnešti, jei eis toliau tuo pačiu keliu. Rusijos trečdalis yra taip vadinamos „su-stiprintos apsaugos būklėj“, o tai reiškia beveik visiškai beteisę sauvalės būklę. Slaptosios ir saugumo policijos armija diena iš dienos vis didėja. Kalėjimai, tvirtovės ir arešto namai perpildyti ne tik šimtų tūkstančių įvairių nusikaltėlių, bet ir daugybės taip vadinamų „politinių nusikaltėlių“, kuriais dabar laikomi ir darbininkai. Cenzūra uždraudžia viską tokia sauvale, kokios nebuvo net keturiasdešimtųjų metų priespaudos laikais. Niekada dar religinis persekiojimas nebuvo taip žiaurus, o kasdien

jis darosi dar žiauresnis. Miestuos ir dideliuos pramonės centruos sutelktos kariuomenės dalys, kurios su ginklais rankose siunčiamos prieš liaudį. Daugely vietų jau įvyko kruvinų brožūdiškų kovų. Tokios valstybės santvarkos vaisiai jau aiškiai matomi: tas šimtas milijonų valstiečių, kuriais remiasi Rusijos jėga ir galybė, metai iš metų vis labiau suvargsta, ir skurdas pas mus pasidarė paprastu reiškiniu...“

Taip rašė ryškiausias rusų visuomenės atstovas Tolstojus, kurį 1901 m. Pobodonoscevas, Sinodo nutarimu, atskyrė nuo pravoslavų bažnyčios, kaip eretiką. Bet Tolstojus buvo „nesipriešinimo piktam“ šalininkas ir neskelbė jokios revoliucinės kovos. Kitaip elgėsi revoliucinės partijos, kurių jau buvo įsikūrusi visa eilė. Sios partijos nerašė laišku carui ir neįtikinėjo valdininkų, bet pradėjo varyti atkaklią agitaciją prieš caro valdžią, skleidė atsisaukimus, proklamacijas, ragino žmones į demonstracijas ir į atvirą kovą. Bet ir visai nerevoliucinės grupės, padorioji bajorijos ir buržuazinių grupių dalis, matydama didelę pažangą kitose Europos valstybėse ir dėl Rusijos valdžios reakcinio užsispyrimo bei sustingimo grėšiančią revoliuciją, stėjo opozicijon prieš valdžią, reikalavo reformų, reikalavo pažangos žygių.

Caras Aleksandras III per trumpai valdė, kad būtų galėjęs pamatyti kokia sėkla išdygo iš jo pasėtyjų reakcinių reformų. Sios sėklos vaisius teko skinti jo sūnui Nikolajui II, kuris buvo atėjęs į sostą su tvirtu pasiryžimu ne tik nieko nekeisti, bet dar stiprinti savo tėvo pradėtąją kryptį.

Baudžiavą panaikinus, rusų valstiečiai buvo įgiję kairųjį balsą žemietijose, kur būdavo išrenkami valstiečių atstovai. Bet Aleksandro III 1889-90 m. įstatymais valstiečių atstovavimo faktišką reikšmę buvo panaikinta. Tiems atstovams beliko „laudi“ vaizduojančių statistų vaidmuo. Pavyz-

džiui, vienam Tverės gubernijos apskritį buvo 18 valsčių ir kiekvienas valsčius rinko po atstovą į žemietijos susirinkimą. Tačiau valstiečiai teturėjo žemietijoj tik 8 vietas, į kurias atstovus iš 18 kandidatų parinkdavo gubernatorius, pagal „zemskių“ nurodymą. Kandidatai būdavo surašomi iš eilės pagal patikimumą ir palankumą valdžiai. O juk ir patys rinkimai vykdavo „zemskių“ priežiūroj, taigi, faktinai tai buvo ne rinkimai, bet skyrimai. Tad žemietijose ir būdavo pastebimas nuolatinis reiškinys, kad valstiečių atstovai, kurie paprastai buvo iš turtingųjų savininkų, gindavo ne žmonių reikalus, o balsuodavo taip, kaip įsakydavo vyresnybė. Dažnai bajorijos atstovai net geriau ir drąsiau gindavo opiuosius valstiečių reikalus, negu tie tariamieji valstiečių atstovai. Per įvairias iškilmes šie „rinktieji“ valsčių atstovai, dažniausiai viršaičiai, būdavo parodomai ir carui, kuriam jie reiškė didelį nusižeminimą ir pagarbą. Su jais besikalbėdamas, caras manė kalbą su tikrosios rusų valstiečių liaudies atstovais. Tuo tarpu plačioji rusų valstiečių masė, tamsi ir nesusipratusi, bet skurdo našta jausdama, pradėjo vis dažniau bruzdėti. Čia vienoj čia kitoj vietoj įvykdavo valstiečių neramumai, kuriem malšinti buvo vartojama paprasčiausia priemonė — rykštės.

Valstiečių reikalams ginti ir kovoti dėl žemės reformos įsikūrė socialistų revoliucionierių partija, kuri buvo kaip ir senosios Liaudies Laisvės ir jai giminingų grupių tęsinys. Ji pasistatė sau tikslu ir sugriauti caro vienvaldybės režimą. Šio tikslo siekdama, ji vartojo terorą ir sudarė tam tikrą teroristų būrį, vadinamą „kovos organizacija“.

(b. d.)

Laiškas iš užsienio

Šampano rūsiuose

Baisūs karo pėdsakai

(Iš kėlonės po Prancūziją).

Reimso, garsiojo Reimso, atstovai, kurie mus pasitiko ir informavo, pirmiausia pasakė:

— Matote, stoties atnaujinimą. Ji Did. karo metu buvo apgriauta. O štai baisiojo karo žymės, — nurodė jie į geležinkelio stoties rūmus, kurių sienos šovinių subadytos, tartum rėtis.

Asmens, kurie tai kalbėjo, o vėliau parodė ir Reimso apylinkes, tai sakė

atsimindami baisius karo laikus

ir tų atsiminimų jie nebeusikratys jau visą gyvenimą. Jie tikrai neužmirštami savo baisumu. Štai, nuostabiosios gotikos Reimso katedra ligšiol dar neatstatyta, nes atstatymas pareikalautų ne tik didelio darbo, bet ir didelių pinigų, ir laiko. Rokfeleris Reimso katedros remontui davė kelis milijonus frankų, bet jų toli gražu neužtenka. Katedra ne tik apgriauta, bet ir degusi. Nuostabiai lengvos jos gotikos linijos apardytos; didingai kylą į aukštį skliaustai apgriauti; sienos patrankų šovinių iškapotos, „nulaižytos“ su gražiausiomis skulptūromis, kurių jau niekas ir atkurti negalės.

O štai,

Reimso apylinkėse,

pav. Mont Cornielet vieta — tikras mirties laukas, baisesnis už garsųjį Vereščagino vaizdą „Lauke, lauke, kas tavo nuklojo mirusiųjų kūnais?!“. Vietoj buvusio gražiausio miestelio — tik didžiulės, piktžolėmis apaugusios šovinių išraustos duobės, kuriose pilna granatų, šovinių ir t.t. Miestelio — nė pėdsakų. Iš mūrinių jo pastatų bombardavimas padarė tik suplaktą vietą. Taip čia visa sumalta, sugrūsta, susmulkinta. Didžiuliai žemės plotai — tušti, nykūs, baisūs.

— Neikite į duobes, — įspėjo palydovas Baltijos valstybių žurnalistas, — nes ten gali atsitikti nelaimė, gali kas sprogti.

O, štai, kitoj vietoj

Iš forto beliko tik kalva pūdos.

Patrankų pliekta vis į vieną vietą ir visa sutrinta į dulkes.

Vietoj puikių laukų, augusių garsiausias vynuoges, iš kurių gaminamas šampanas, beliko tikrai plikos arba piktžolėmis apaugusios duobėtos vietos. Čia pat netoli ir pagarsėjusi Marna. Visur baisūs karo pėdsakai, palikusieji didelius plotus užimančius kapus.

Susimąstę, prisimindami netolimos praeties dar baisesnius valdus, palydovai rodė šitas vietas ir jų veiduose spindėjo nepaprasta nuotaika.

— Elkime, gal, geriau į šampano rūsius, — kažkas pastebėjo. — Šampano rūsių šoviniai nesugriovė.

Garsūs Pommery ir Greno šampano rūšiai

1936 m. atšventė 100 metų sukaktuves. Tai milžiniški rūšiai, didžiau ai, kokius tik teko matyti: buv. caro rūšiai ties Jalta ir Tiflise, ties Budapeštu buv. vyskupų vynu rūšiai, Cekoslovakijoje ir t.t.

Pommery ir Greno¹⁾

šampano rūšiai turi 18 kilometrų ilgo požemius,

80 metrų gilumoj iškirstus uolotane grunte. Rūšiai turi sales, papuoštas dailininkų. Tai lyg savotiškos bažnyčios, su aukštais skliaustais ir paveikslais, skulptūromis ir k.

Šiuose rūsiuose sukrauta 12 mi-

Reimsas

Baskai – lietuvių giminaičiai

(Atkelta iš 3 psl.).

baskų dainose, turi savo reikšmę, jis kalba apie pakaruoklio virvę... Visų tautų pasakų didvyris, Nykštukas, tik lietuvių ir baskų pasakose atlieka lygiai tuos pat žygius ir pereina tuos pat pergyvenimus iki karvės pilvo ir vilko (baskų pikto šunies) nasrų.

Mūsų Vyties, balto raitelio mįslė, taip pat gali būti išaiškinta baskų padavimų pagalba ir balto raitelio vaidmeniu baskų gyvenime.

Po Gernikos sugriovimo visiems teko skaityti apie to miesto istorinę reikšmę baskų gyvenime ir apie šešių šimtų metų seną Gernikos žuolą, baskų laisvės ir tautinės vienybės simbolį. Žuolas baskų gyvenime užima nepalyginamai svarbesnę vietą, kaip lietuvių senoj religijoje, bet analogija ir čia yra didelė. Baskų Gernikos Baublys, šventas tautos medis, baskų laisvės ir vienybės simbolis, yra lyg ir centras baskų tautinio gyvenimo. Baskų nacionalinis himnas „Guernikako Arbola“, kalba apie Gernikos šventąjį me-

di, prie kurio 1906 metais baskų nacionalinis judėjimas formuluoja savo tautinius ir politinius siekimus, o

1931 metais susirenka keturių baskų provincijų delegatai ir paskelbia Baskų šalies autonomiją...

Giminaičiai ar ne, tegu tai sprendžia mūsų praeties tyrinėtojai. Pono Milošo iškeltos mintys, reikia tikėtis, atkreips mūsų folkloro žinovų dėmesį į baskų šalies dainas, padavimus. Mūsų visuomenėj betgi turi rasti atbalsio baskų tragedija, jų pastangos išsivaduoti, žiaurus karas, iškriauti miestai, kaimai. Kur tai toli, maža tauta gina savo laisvės nuo moderniška technika ginkluotų vokiečių ir italų okupantų ir nuo Ispanijos ponų tiranijos. Mūsų aktinga simpatija turi būti baskų pusėj.

S. Daugirdas

Paris, 1937 m. birželio 26 d.

Santanderio klausimas anglų parlamente

Londonas. Elta. Vakar britų žemuosiuose rūmuose buvo pateikta eilė paklausimų apie Santandero likimą. Kai kurie darbo partijos atstovai paklausė, ar Santanderas galės būti užblokuotas. Edenas j tai atsakė, kad Didžiosios Britanijos teikiama globa pabėgėliams priklauso nuo Prancūzijos vyriausybės nusistatymo. Prancūzijos vyriausybė iš principo yra pasirengusi priimti savo krašte pabėgėlius, bet su sąlyga, kad juos paskui galėtų išsiųsti į Barseloną ar Valensiją. Toliau Edenas pridūrė, kad Prancūzija reikalauja tokios kontrolės sistemos, pagal kurią būtų galima patikrinti, kad atbėgantieji iš Ispanijos yra tikrai verti pabėgėlių vardo. Kuperis pareiškė, kad ispanų nacionalistai dar neįvedė blokados, tačiau jie paskelbė įspėjimą, kad laivų atplaukimas į Santandero uostą yra susijęs su tam tikra rizika ir kad padėtis galint pasikeisti. Toliau Kuperis pridūrė, kad britų karininkai Ispanijos vandenyse visokiais būdais stengiasi išaiškinti tikrąją padėtį. Jų žiniomis, ispanų nacionalistų laivynas galėtų paskelbti blokadą prie Santandero.

Anglijos vyriausybė susirūpinusi greitu apsiginklavimu

Londonas. Elta. Didžiosios Britanijos krašto apsaugos ministras Inskipas, kalbėdamas viename Anglijos pramonininkų susirinkime, tarp kitko, pareiškė, kad britų ūkis turės padaryti nemažą auką, kuriomis būtų galima patikrinti ginklavimosi programos vykdymą. Britų pramonės šakos, tarp kitko, turės atsakyti nuo kai kurių privačių užsakymų. Vyriausybė peržiūrės kai kurių firmų sąskaitas ir pajamas. Baigdamas Inskipas pridūrė, kad tas visas priemonės patelsina vyriausybės susirūpinimas būtinai patikrinti Britų Imperijos ekonominę ir prekybinę apsaugą.

Salamanka. Elta. Nacionalistai šiandien užėmė svarbų susiekimo centrą 15 mylių į vakarus nuo Bilbao Valmaseda.

kurie laužytų medelius, tremtų ir šiukšlėtų parkus.

Gatvės nepaprastai švarios. Dugelis gatvių meksfaltuotos arba tašytomis akmenimis grįstos. Negrįstų gatvių nėra.

Būtų nebloga, jei mūsų miesto tvarkytojai iširtų, kodel Stokholmo gatvėse nėra dulkių, nors dabar ir ten karšta vasara.

J. Na

Granitiniame krašte

10 dienų Švedijoje

Svedija yra viena kultūringiausių Europos valstybių. Ji viena tu pasaulio šalių, kur nėra analfabetų. Svediją lengviausia pasiekti per Klaipėdos uostą. Tarp Klaipėdos ir Stokholmo palaikomas nuolatinis susisiekimas laivu „Marienholm“. Šiuo laivu birželio 10 d. į Svediją nuvyko ir studentų ekonomistų ekskursija, kuriai vadovavo prof. A. Rimka, Svedijoje studentai susipažino su švedų pramonės ir prekybos įmonėmis bei kultūrinėmis įstaigomis.

Jau laivui artinantis prie Svedijos krantų, tuoj pastebima, kad

„žuvėdų“ žemė — granito kraštas.

Pro akis praslenka didelės ir mažos salos salelės tik iš granito. Kai kur tos granito salos apaugusios menkomis eglaitėmis, pušelėmis, krūmokšniais... Nuostabiai atrodo, kai matal ant pliko granito augant laibus medelius. Tai

augmenijos kova su gamta...

Augmenijai pasiseka kietąjį granitą nugalėti ir be technikos pagelbos ir stipriai įsitvirtinti jo paviršiuje. Svedijoje granito daugiau, negu reikia. Tur būt, švedai būtų labai dėkingi tiems, kurie ji išsi-vežtų ten, kur jo nėra. Jie tuoj tas vietas paverstų derlingais laukais. Ir dabar Svedijoje kuo kruopščiau-šiai išnaudojama kiekviena vietelė, kur nors kiek lenda noragas arba kastuvai. Kad Svedijos reljefas nėra patogus, rodo ir tai, kad 450.000 kv. km. plote, kurį Svedijos teritorija apima, gyventojų yra tik apie 6 milijonai. Siaurinė Svedijos dalis visai retai apgyventa, nes

tiek krašto reljefas, tiek klimatas — nepatogūs gyventi.

Ūkininkavimu daugiausia vėdomasi pietinėje Svedijoje.

Bet ir čia granitas beveik kiekvieno ūkininko lauke yra iškišęs iš žemės savo kietąją nosį. Jei mūsų kraštas yra tikra žemės ūkio šalis, tai Svediją žemės ūkio kraštu negalima laikyti, nes čia toji sritys dirba tik apie 41% visų gyventojų. (pas mus apie 75%). Del to prekyboj ir susisiekime Svedijoje dirba 14,3% gyv., (pas mus 3,3%), pramonėj — 31,1%, (pas mus — 6,1%). Taigi Svedijoje žmonės daugiausia koncentruojasi miestuose, kur yra prekybos ir pramonės įstaigos bei įmonės. Svedijoje pramonel vystytis dirva gana palanki, nes turi pakankamai žemės gelmių turty.

Stokholmas — Siaurės Venecija.

Svedijos sostinė Stokholmas, turįs apie 600 tūkst. gyventojų, yra vienas gražiausių Europos miestų. Miestas išsiplėtęs tarp daugelio salų ir salelių, išraižytas įvairių įlankų, flordų bei kanalų. Yra tokių mažų salelių, ant kurių vos išsitenka vienas trobesys. Ne be reikalo Stokholmas vadinamas Siaurės Venecija. Visos miesto dalys viena su kita sujungtos tiltais. Ilgiausias tiltas Stokholme turi 1.200 mtr. ilgio. Ir šitas tiltas turi tik vieną polį. Yra tiltų, turinčių keletą angų, o tarp vienos angos ir kitos įtaisytos krautuvės, užkandinės, ir kt.

Po vienu tiltu yra ir geležinkelio stotis.

Iš apatinės angos į viršų išlipama laiptais. Tiltų yra labai gražių, mo-

derniškos konstrukcijos. Beveik visi tiltai pakeliami, kad praplauktų garlaiviai. Didžiausiose miesto gatvėse judėjimas tvarkomas automatiškų šviesų pagalba. Gatvėse susisiekimo priemonių labai daug: autobusai, autobusai, dviratinkai, motociklistai, tramvajai lekia vienas paskui kitą.

Gatvėse trūkumo nėra,

nes visos susisiekimo priemonės garų signalų nevaržo. Nors nuo vie no iki kito kvartalo automobiliu lekia pilnu tempu, bet jokių katastrofų nevyksta. Ne pėstieji automobilio saugosi, bet automobilis saugoja pėstiuosius.

Stebint Stokholmo judėjimą, atrodo, kad ten įvyksta daug mažiau susisiekimo nelaimių, negu Kaune. Arkliai vežimų Stokholme neteko pastebėti. Labai kritiškai tai, kad nei Stokholme, nei kituose miestuose ir miesteliuose, nei gatvėse, nei aikštėse, nei parkuose nesimatė moterų su vaikų vežimėliais.

Taip pat Stokholme labai

retas egzempliorius moteris su karmino lūpmomis ir tinkuotais veideliais.

Svedės yra labai gražios ir be kosmetikos pagalbos. Apsirengusios daug kukliau, nors labai skoningai, negu kaunietės. Svedės mėgsta už tuos pinigus sau ir savo šeimai pagaminti skanesnius pietus arba sutaupti kokią kroną senatvei, negu paskutinius, sunkiai uždirbtus pinigus, prapirkti į kosmetiką, skrybėlaite ir kitokius išviršinius menkniekius.

Parkai, sodai ar aikštės ne tik Stokholme, bet ir kituose miestuose nepaprastai gražiai sutvarkyti.

Dekoratyviniai medeliai ir gyvatvėrės kruopščiai apkarpyti, kliombos ir lysvės gėlės taip susodintos, sudėrintos spalva ir ūgiu, kad negali atsigrožėti. Taip pat gražiai sutvarkyta ir kiekvieno darbininko ar ūkininko darželis. Visa tai atlieka patys švedai, mėgstą tvarką ir malonią aplinką. Visų tų parkų ir sodų grožybių nereikia saugoti nei apvertti tvora, nes niekas jų nemind, neteršia ir gelių neraško.

Jau seniai šveduose ne tik va-gys, bet ir gamtos banditai išnyko.

Jaunystės Muilas

FLORANCE, KAUNAS

¹⁾ Les caves Pommery

Klaipėdos miesto valdininkams Vokietija — savas kraštas

VEL NAUJI MIESTO SEIMELIO POSĖDŽIO „ATRADIMAI“.

Birž. 24 d. 19 val. Klaipėdos miesto seimelis buvo susirinkęs paprasto posėdžio.

Dr. Brindlingeris prisaikinus naują miesto patarėją Gornį, vie-ton laisvu noru atsisakiusio iš patarėjo pareigų Valgano, buvo svarstomas miesto valdininkų, mokytojų ir tar-nautojų ligonių aprūpinimo kasos įstatų pakeitimas.

Kalbami įstatai buvo priimti 1921 m. Dabar sumanytas ir patiek-tas vietomis stačiai

sensacingas tų įstatų pakeitimas.

Lietuvių frakcijos atstovas Ky-brancas nuosekliai išnagrinėja nau-jąjį įstatų pakeitimo projektą, jį pa-lygindamas su iki šiol veikusiais įstatais. Jis randa eilę netikslumų, pirmoje eilėje sunkinančių miesto finansinę būklę.

Pagal įstatus, valdininkai ir tar-nautojai turi sudarę taip vadinamą savišalpos fondą.

Pagal naująjį projektą bus drau-džiami visi miesto apmokami patar-ėjai iš šio savišalpos fondo, kas anksčiau nebuvo daroma. Net nau-jai į tarnybą priimami asmenys, se-nesni kaip 60 metų, taip pat bus draudžiami savišalpos fondo lėšo-mis.

Svarbiausia, kad draudžiama vi-sais pagrindiniais atsitikimais.

Dar tebeveikiantieji draudimo fondo įstatai nieko nesako apie at-lyginimus už vasarvietes, tuo tarpu naujasis įstatų projektas, akcentuo-damas nusako, kad

visos 1914 metais Vokietijos ter-ritorijoj buvusios vasarvietės nėra užsienio vasarvietės,

ir už jose gydymąsi arba vasaroji-ma, jei kasos yra leista vasarvietę pasirinkti, turi būti apmokamos

kellonės išlaidos, pragyvenimo ir visos kitos faktinės išlai-dos, kurių ribos nenustatytos.

Atrodytų, kad Klaipėdos miesto seimelio einheitslistės atsovų pas-tangomis

Lietuvos vasarvietės staiga prasipletė, apimdamos visas 1914 metų Vokietijai priklausiusias vasarvietes,

nes labai aišku: jei Vokietijos va-sarvietės yra ne užsienio vasarvietės, tai jos yra... Lietuvos...

Aiškinimas, jog Vokietijos va-sarvietės skaitomos pasirinkimo ir oficialaus traktavimo požiūriu ne užsieninėmis, absoliučiai nenuneigia aukščiaū padarytosios mūsų išva-dos, tapusios juokingu absurdu.

Atst. Kybrancas, be kita ko, pri-

simena ir Taut. ir Valst. Saugoti Įs-tatymo atitinkamus paragrafus ir tikina, kad miesto seimeliui tikrai teksią su jais susidurti, jei bus ima-masi konkrečių žygių kasos įstatų projekto kalbamiems punktams re-alizuoti.

Pagal naująjį įstatų pakeitimo projektą, ausidraudusieji galės

ne tik kitų ligų gydytojus už-sleny pasirinkti, bet ir dantis ten gydytis.

Atstovo Kybranco išvedžiojimai, paliečiant ir netikslių kasos globojimą pavesdus vienai tik valdininkų sąjungos valdybai, be miesto tary-bos, — Klaipėdos miesto vyriausias burmistras dr. Brindlingeris pasi-junta skaudžiai įžvelstas ir aštria for-ma, beveik piktai priekaištaudamas mėgina atsikirsti.

Jis nurodo, kad diskutuojamų įstatų pakeitimo projektą ne mie-sto taryba ir jis paruošė, bet miesto valdininkų sąjunga.

— Mes norime turėti nors tai, ką jau turi mūsų politiniai priešai! — sako dr. Brindlingeris. Be kita ko, jis dar nurodo, jog yra susirū-pinta vienoje Klaipėdos vasarvietėje pastatyti poilsio namus, kuriuose galėtų vasaroti kasos nariai.

Atst. Kybrancas stebisi, iš kur dr. Brindlingeris išrovė „politinius priešus“, kurių jis nė vieno čia ne-žinąs ir nematąs.

I daugeli klausimų, kuriuos sei-meliui pateikia liet. frakcijos atsto-vai, jiems nebeatsakoma. Be ilgesnių

ginčų, vieningoji Gemeinschaftsliste savo balsais įstatų pakeitimo pro-jektą prlėmė. Iš savo pusės Magis-tratas padarė taip pat „švarų atra-dimą“, patiekdamas pasiūlymą skir-ti miesto gyvenamųjų (butų) namų remontui 20.000 litų.

Iš atstovų kalbų paaiškėja, kad miesto namai, kuriuose gyvena daugiausia valdininkai, iš nuomų neišsi-laiko: jų remontams tenka skirti papildomos sumos.

Pasiūlymą atmetus, Dr. Brind-lingeris tikina vistiek surasiąs lėšų iš kitų pozicijų tiems remontams atlikti. Gatvėms grįsti be ginčų pas-kiriama Taupom. kasos perteklius — 210.000 lit.

Miesto kasa (su lombardu) ge-gužės mėn. 25 d. turėjo: 32.816.725, 37 lit. pajamų ir 33.590.205,01 lit. iš-laidų

Dar vieną, kitą klausimą ap-svarsčius, posėdis buvo baigtas.

Einant į namus, gatvėje, vienas einheitslistės atstovas paklausė liet. frakcijos atstovą:

— Kiek Didž. Lietuvos policijos valdininkas gauna algos su visais rūpinimais ir priedais?

— Tikrai nežinau. Vidutinis vie-šosios policijos valdininkas gali gauti į rankas kas mėnesį apie 300 — 350 lit.

— Hm, — susimąsto pirmasis. — Čia yra policijos vachmistrų, gaunančių 500—800 lit.... Tad kaip gi čia suprasti: „turėti tai, ką turi politiniai priešai“? Alano.

Kenčianti Kretinga

(Laisvas reportažas).

Kada tik aš užsuku į Kretingą, vi-sada man prisimena kažkur skaitytas vaizdas, kaip iki kritinės užkasta į žemes moteriškė su didžiuliu troškuliu akyse ir širdy žiūri į praeivius, ramiai gurkšnojantčius skanlus gėrimus ir į ją nekreipiantčius lokio dėmesio.

Ypatingai šis palyginimas igyja ryš-kesnių formų vasara. Tada pro Kretingą, kaip paskutinę geležinkelio stotį, skuba eilės žmonių į Palangą, tą dau-gelio visų svajonių centrinę vietą, kiti įvairiomis susisiekimo priemonėmis sukelti link Klaipėdos.

Kretingiška žiūri į pilnus pašto autobusus, kursuojančius „Kretinga — Palanga“ ir pilnomis pavydo, gailėsio akimis stebi galinčių vasaroti veidus, drabužius, rodo, norėdami rasti pas-lėptas priežastis, įgalinančias mėnesį

kitą laisvai be rūpesčių pagyventi gra-žiausioje Lietuvos vietoje.

Sitokios mintys sležia visus Kretingos batusiuvius, siuvėjus, smulkius prekybininkus, raidžių rinkėjus, žemuo-sius tarnautojus, lūšnų savininkus ir vi-suos tuos, kurių mėnesinės pajamos ne-pakyla aukščiau 160 lit. O jų juk di-džiausioji dauguma. Šintai yra miestui, miesteliui, kuriems pajūris — tolma svajonė, bet kretingiškiams — aiški realybė, ir vis delto nepasiekiamo. Ki-tų nors niekas neerzina, o čia — kas-dien po kelias pagundas: ties apskr. v-ko įstaiga sustoja autobusas ir į jį pradeda lipti „išrinktieji“, naujieji Pa-langos gyventojai, kurie už valandos kitos tenai įsikurs ir per vasarą džiū-gaus.

**

Nė kiek neramiau dūšioje kretingiš-kiams... Šimtus ir didesnių rūmų sta-tyba, meno ir kultūros sritis.

Jau daug metų praėjo, kai Kretingoj kas bandė pastatyti didžiulį namą, at-seit, rūmus. Sako, ir reikalo nebuve. Bet štai, įsikūrė vienuoliai, atsirado provincijolas Augustinas, jo padėjęs gvardijonas Antanas, ir nei iš šio, nei iš to, lurdo aukštame kamelyje išdygo didžiuliai 3-jų aukštų rūmai, didžiausias pastatas visoje Kretingoje. Tatai esą, pasak senojo grafo Tiškevičiaus, pro-vinciolo Augustino nuopelnas. Šis vienuolis buvęs Amerikoje ir surinkęs daug senų, bet pasiturinčių amerikonių, no-rinčių savo paskutines dienas arti baž-nyčios praleisti. Vieni iešė po 10, kiti po 15 ir 20 tūkstančių litų, ir tatai bu-vo pamatas tokius rūmus arba — ap-jie natvs vadina. Antano namelius paratvėdinti. Pasakojta, kad vienas as-muo įnašes apie 50.000 litų ir tuoj mi-ręs.

— Geras pelnas vienuolynui, — sako vienos įstaikos vedėjas.

—Kodėl? — teirajuosi aš.

— Nebūdikla šerti ir kambarys lai-svas.

Už... kanini. I tuščią ir dide-le... jau vežamos plytos, cemen-tas.

— Vėl panašius namus vienuolynas statys. Sako, kad 10 naujų amerikonių laukia eilės patekti čia ir, atidavę vi-sus turtus vienuolynui, arti bažnyčios sulaukti savo gyvenimo saulėlydžio, — kalba man mėgstas poezija kretingiški.

— O, čia jie daro gerą apyvartą, — lyg truputį pykdamas sako vienos draugijos buhalteris. — Superka iš vieno, iš kito mažus namelius, bran-gliau parduoda juos davatkomis, o šios vėliau vistiek užrašo vienuolynui. Dvi-gubas pelnas. Bat kadangi dabar nuo

palikimo tenka mokėti valdžiai mokes-čius, tai vienuoliai išneka namų savini-kiukes davatkas namus jų rekomen-duojamoms jaunesnėms davatkomis parduoti ir gautus pinigus paskirti vienuolynui; jie, mat, tikri, kad tos jau-nesnės ne kitaip pasielgs po keleto metų.

— Kai kurią dieną pašte prie per-laidų išmokėjimo langelio pamatai vienuolyno kasininką, būk tikras tą dieną prie langelio neprieisi, — šneka su iš-tikinimu tas pats buhalteris, — jis vis pasirašinėja gautas pašto perlaidas po 2—3—5—10—20 lit. ir daugiau šv. Anta-no duoną iš visų Lietuvos vietų ir net kitų kraštų.

— Pilną portfeli, aga, prisikrauna pinigų. — perkerta buhalterį vietos siu-vėjas, rodo, lyg truputį ir pavydėda-mas arba gailėdamasis, kodėl jis pats ne vienuolis ir ne vienuolyno kasnin-kas.

— O, štai to balto dviejų aukštų naujo namo savininkė amerikone Sad-leckienė taip pat norėjo vienuolynul užrašyti visus namus, bet kažkodėl susipyko su tėvais Augustinu ir Antanu, ir todėl iš Plungės pasikvietė kapuci-ną, su juo tariasi dabar, — kaip irodo-mąja medžiaga šlepteli žiedu abu man ir atsisveikina.

Kągi, man, reporteriui, tenka jiems patikėti. Juo labiau, kad vieną rūsčią telismo dieną mačiau juos ekspertais esant, atseit patikimi žmonės.

Vienuolyno rūmuose įrengtas pador-us kinas, įtaisyta spaustuė, — vis tai vienuolių darbas. Jie turi ir gimnaziją.

Na, ir sakykite man, mieli kretingiš-kiškai, ar jūs nesate panašūs į tą už-kastą žemėna moteriškę, kuri viską mato, viską supranta, begalniai trokš-ta, bet... nieko negali? Nors jūs fiziniai neužkastai, tačiau per eilę laisvų metų nesugebėjote nei kino įsitaisyti, nei aukštesnės mokyklos įkurdinti...

Bet ką čia. Tokiems dideliems užsi-mojimams Kretingos visuomenė atrodo, negreit pribres. Iki šiol čia nėra net jaukios valgyklos ar restorano. „Šum-niausieji pasivalgyno ir atsigalvinimo“ namai — Saulių ir Verslininkų klubai, bet ir tie, ypatingai paskutinysis, kaž-ką apleisto, nemalonaus primena.

Tiesa, čia gyvas uniformuotųjų or-ganizacijų veikimas, plačiai pagarsėju-si meškeriotųjų sąjunga su aiškiai ži-łnomu devizu „žuvis mėgstata plaukti“...

Apie antrąją medalo pusę — antrą kartą. Alano.

NE TIK SKAITYK, BET IR PIRK „LIETUVOS ŽINIAS“ ARTI-MIAUSIAME KIOSKE.

Kernavė, esanti pačiam pade-marklinijų, savo gamtos grožiu, o ypatingai istorine praeitimi bei da-bartimi, kreipia į save ne tik tai uk-mergiškių, bet ir visos Lietuvos ekskursantų dėmesį. Todel aną sa-vaitę su įvykusia kauniškių darbinin-kų bei tarnautojų būrelio (apie 60 žm.) ekskursija nuvykau ir aš.

Pats miestukas — kaip ir visi kiti. Keletas šimtų gyventojų susi-gūžę savo kasdieniuose rūpesčiuose ir nepritekluose, vienodu pilku-mu dienas leidžia, ar jie lenkiškai, ar lietuviškai kalbėtų. Pasieniai, bendrai imant, yra charakteringas nepasitikėjimas naujai sutiktam žmo-gui. Tačiau su mumis užkalbintieji kernaviškiškai, rodo, visi kalbėjo nuo širdžių. Bet ir per tą trumpą lai-ką pasitaikė sutikti vieną Kernavės įžymybių, senyvą (amžiumi vyriausią visame miestuky) žmogų — V i s o c k ą, kuris gana daug žino apie Kernavės istorinę praeitį. Pasirodo, kad turėdamas Kernavės praecities žinovo vardą, nesitėnkina padavi-mais ar pasakojimais, bet lentynoj turi dar specialios šiuo klausimu li-teratūros. Įdomi jo lietuviškų pini-gų (monetų) kolekcija.

Vietinio kleb. Zenono Buožio, maloniai sutikusio supažindinti su Kernavės apylinkėmis, žiniomis, Ker-navė esanti įsteigta 1400 m. Ji bu-vusi Kęstučio pirmoji sostinė. Jos gynomui yra įamžintas milžiniškas žmonių triūso paminklas — keturi didžiuliai piliakalni: 1) Lizdeikos, 2) Mindaugo Bokštaš, 3) Iğulos ir 4) Smailių kalnas. Iš didelių viršu-kalnėse įdubimų kai kurie archeolo-gai spėja esą ten yra užgruvę bu-vē tunceliai, kurie požeminėmis an-gomis jungė kadaise visus piliakal-nius. Pašlaitėse dar yra pasilikusios užtvankų — kanalų žymės.

Smailių piliakalny gyvenęs Kri-viū — Krivaitis, o viršukalnyje kū-renosi amžinoji ugnis. Pakalnėj dar yra pasilikusi mūrinė kognlytėlė, ku-rios pogrindy esąs palaidotas Lie-tuvos padalinimo laikų karaliaus Augusto paskutinio kabineto prem-je-ras P u z i n a u s k a s. Paminkli-nėse lentose matosi ir prof. Reme-rio protėvių pavardės. Greta stovi nemažos istorinės vertės aštuonia-kampis (koksio Lietuvoj dabar nie-kur nebėra) ažuolinis, dar kirviu sta-tytas, pastatas. Jis turįs kelis šim-tus metų. Šią pastatą žadąs perim-ti muziejus. Netoliese stūkso dar baudžiavos laikų įvairių ponų pa-minklai. Ir vietoje dviejų aukštų mūrinėse mokyklos patalpose yra įtaisytas įvairių senųjų muziejus. Krikščionybę priėmus, čia buvusi ir pati pirmoji bažnyčia pastatyta.

Nuo piliakalnių matyti gana pla-ti okupuotosios Lietuvos panorama, matyti ir demarkacinės gairės. Vy-kstame jų apžiūrėti. Važiudami, autobusu įlaužiam paskutinį Vil-niaus kelio tiltelį ir buvom bemaž, kad Kaunan prisieis jau grįžti per Valgiū... Prie pat demarklinijos ko-kį puskiometrį Vilniaus vieškelis yra užžėlęs visiška pieva. Ir tiktai iš kal kurių dar užsilikusiu žymių ga-lima spręsti, kad čia būta svarbus kelio, kuriuo dar vokiečių okupa-cijos laikais tiek daug mūsų piliečių ant pečių yra grūdų Vilniun nune-šę... Ir šiuo užžėlusiu keliu jau pesti vykstam prie pat gairės, kurią smali senieji ir rankomis suskubo pačiu-pinėti. Per pasienio policininką iš-kviečiam lenkų sargybinius, kurių ten buvo du. Tuojaus apnikom juos fotografuoti. Bet vienas pasislėpė už šautuvo, antras — už Lietuvos pasienio policininko... mosikuodami rankom, esą „nepozwalonna, nepoz-walonna“. Cia vos neįvyksta „diplo-matinis konfliktas“ del perbėgusių ekskurs. anapus demarklinijos ir laujančių okupuotų lazdynų šakeles, su tikslu parsivežti jas prisimi-nimul.

Ir taip valandėlei okupacinė gal-rė pavirsta paprastu kaiščiu, prie kurios, tačiau, gana dažnai įvyksta ašaromis palydimų dramų per susi-tikimus iš abipuslinijos giminų bel pažįstamų, išsiilgusių vieni kitų. Pa-sikeičiam vienu kitu žodžiu ir su len-kų sargybiniais, kalbančiais tik len-kiškai ir truputį vokiškai. A. T.

Ir taip valandėlei okupacinė gal-rė pavirsta paprastu kaiščiu, prie kurios, tačiau, gana dažnai įvyksta ašaromis palydimų dramų per susi-tikimus iš abipuslinijos giminų bel pažįstamų, išsiilgusių vieni kitų. Pa-sikeičiam vienu kitu žodžiu ir su len-kų sargybiniais, kalbančiais tik len-kiškai ir truputį vokiškai. A. T.

Ir taip valandėlei okupacinė gal-rė pavirsta paprastu kaiščiu, prie kurios, tačiau, gana dažnai įvyksta ašaromis palydimų dramų per susi-tikimus iš abipuslinijos giminų bel pažįstamų, išsiilgusių vieni kitų. Pa-sikeičiam vienu kitu žodžiu ir su len-kų sargybiniais, kalbančiais tik len-kiškai ir truputį vokiškai. A. T.

Ir taip valandėlei okupacinė gal-rė pavirsta paprastu kaiščiu, prie kurios, tačiau, gana dažnai įvyksta ašaromis palydimų dramų per susi-tikimus iš abipuslinijos giminų bel pažįstamų, išsiilgusių vieni kitų. Pa-sikeičiam vienu kitu žodžiu ir su len-kų sargybiniais, kalbančiais tik len-kiškai ir truputį vokiškai. A. T.

Ir taip valandėlei okupacinė gal-rė pavirsta paprastu kaiščiu, prie kurios, tačiau, gana dažnai įvyksta ašaromis palydimų dramų per susi-tikimus iš abipuslinijos giminų bel pažįstamų, išsiilgusių vieni kitų. Pa-sikeičiam vienu kitu žodžiu ir su len-kų sargybiniais, kalbančiais tik len-kiškai ir truputį vokiškai. A. T.

Ir taip valandėlei okupacinė gal-rė pavirsta paprastu kaiščiu, prie kurios, tačiau, gana dažnai įvyksta ašaromis palydimų dramų per susi-tikimus iš abipuslinijos giminų bel pažįstamų, išsiilgusių vieni kitų. Pa-sikeičiam vienu kitu žodžiu ir su len-kų sargybiniais, kalbančiais tik len-kiškai ir truputį vokiškai. A. T.

Pagėgiai
Gražus darbininkų solidarumas. Siomis dienomis mirė Klaipėdos kr. darbininkų s-mo Pagėgių gele-žinkeliečių skyr. nario Vinco Spuko žmona. Darbin. Spukas V. gyveno labai vargingai ir, tokiai netikėtai nelaimėi ištikus, atsidūrė keblioje padėtyje. Skolinti darbininkui, niekas nenori, — nepasitiki. Cia jam į pagelbą atėjo jo draugas darbinin-kai: Darbininkų s-mo Pagėgių gele-žinkeliečių skyr. valdybos išleistu sąrašu nariai patys surinko ir dau-gumoje patys suaukojo per vieną dieną apie 50 lit. ir tą patį vakarą drg. Spukui pinigų įteikė. Daugus namo aukojo po 2—3 lit. Tai gražus darbininkų solidarumo reiškinys. (jk).

Iš Telšių miesto tarybos posėdžio

Birž. 24 d. įvyko miesto tary-bos posėdis.

Apie piniginį stovį ir kitus mie-sto reikalus referavo laikinai einąs bur. pareigas A. Vilkas.

Savivaldybė vertėsi ir daro di-delius įrengimus bei patobulinimus mieste iš tų pačių pinigų sudary-tos sąmatos prisilaikant. Didesnės skolos padarytos įrengiant ir tobulinant elektros stotį, statant mo-kyklas, sudarant miesto planą ir kt. Didžiausia miesto savivaldybės sko-la yra Valstybės taupomose kasose. Šiokite-tolkie finansiniai sunkumai dabar yra pasireiškę todėl, kad iš-laidų sąmatos pozicija vykdoma, dirbami įrengimai ir kiti darbai, o pajamos pradeda didėti tik nuo an-tro pusmečio.

Tolimesni miesto darbai, kaip Tryškių kelio plentavimas, Kurvidis kės, Sedos ir Plungės kelių išpy-limas ir fašnavimas, Zarėnų kelią, kuriam jau yra paruošta plentavi-mui skalda ir atlikti kiti paruošiamieji darbai, bus tęsiami ir toliau. Taryba nutarė užtraukti 20.000 litų laikina, iki metų galo, paskola.

Plačiau diskutuotas Zarėnų g-vėje aštuonių komplektų mokyk-los statybos tęsimas. Pagal miesto inžinieriaus apskaičiavimus, moky-klai baigti reikėsia dar apie 70.000 litų, o tam reikalui turima tik 27.000 litų. Bet tų pinigų neužtenka ir buvo pasiūlymas, mokyklai stogą uždengus, sunėsti visą medžiagą į vidų ir užkalti langus — iki bus pi-nigų. Bet pagaliau buvo nutarta

mokyklos statybą tęsti toliau ir šie-met užbaigti. Tam reikalui be gau-namų pašalpų, nutarta užtraukti dar 20.000 litų paskolą ir darbą va-ryti toliau.

Po to, buvo svarstomas Maščio fabriko savininko, žinomo Telšiuose ir apylinkėse pramonininko M. Au-gustinavičiaus prašymas leisti jam įsivesti iš ežero per miestą vanden-tiesio liniją, kurioje būtų galima įtaisyti hidrantus ir iš tos linijos, mažiau vandeningos vietoje, pris-ijungus įrengti bent tris atsarginius gaisrui rezervuarus. Buvo sudary-ta komisija su miesto inžinieriumi priešaky, kuri smulkiai susipažinusi su patiektu klausimu, patiekė p. Au-gustinavičiui nemaža sąlygų, kurias p. Augustinavičius priėmė ir visas reikalas baigėsi tuo, kad pravedus minėto vandentiesio liniją, Telšių miestui gaisro pavojus sumažės bent 30—50 procentų.

Svarstė ir Alkos muziejaus rū-mų vadovybės paduotą prašymą, įvesti rūmų pirmame aukšte elekt-ros instaliaciją veltui. Prašymas pa-tenkintas.

Nupirktas Savivaldybės autobu-sas ir kursuojas Telšiai—German-tas imdamas iš keleivių po 40 centų į vieną galą, per 2 mėn. davė per 300 litų gryno pelno. Kadangi mie-sto savivaldybė iš to biznio nenori-rinti daryti, bet patarnauti visuome-nai, tai nuo lėpos mėn. 1 dienos bus atpigintas pravažiavimas į vie-ną galą iki 30 centų. Vd.

Kiekvienam garbė dėtis didelėn kūrybon!
LIETUVOS AERO KLUBAS KURIA LIETUVAI STIPRIĄ CIVILINĘ AVIACIJĄ
Stok į L. A. K. civilinės aviacijos rėmėjų eiles. Mokestis 3 lit. Jais paremsi aviaciją ir galėsi laimėti vieną iš gausingų premijų. Įsidėmėkite: premijų skirstymas 1937 m. liepos mėn. 20 — 24 dienas Kaune.

Vaizdai iš viso pasaulio

Kairėje: Vokietijos karo ministeris fon Blombergas Budapešte važiuoja drauge su vengrų karo ministru gen. Kederiu. Dešinėje: Vokiečiai daro desanto bandymus. Pūstiais gumos laivais labai esą lengva iš laivo į krantą išsodinti gerai ginkluotą kariuomenę.

Du vaizdai iš tarptautinių prekybos rūmų atidarymo Berlyne, per kurį vokiečiai vėl reikalavo kolonijų. Apačioj matyti Geringa atidarant kongresą. Dešinėje garbės tribūna kongrese.

Du gražiausi ir sveikiausi angliukai Londone premijuoti.

Iš varžytynių parduodama 12 bažnyčių

Prieš kurį laiką Italijoje subankrutavo didelė katalikų draugija, kuriai įvairiuose Italijos miestuose priklausė daug bažnyčių. Draugija subankrutuodama paliko daug skolų.

Didžiausias subankrutavusios draugijos turtas — 12-ka bažnyčių, esančių įvairiose Italijos vietose. Kadangi kitokiu būdu iš subankrutavusios katalikų draugijos išieškoti skolų nebėra galima, tai nutarta skoloms padengti parduoti iš varžytynių tas bažnyčias, priklaususias subankrutavusiai draugijai. Milano arkivyskupas padavė

teismui protestą prieš bažnyčių pardavimą iš varžytynių, nes bažnyčios tarnaujančios dvasiniams žmonių reikalams ir, kaip tokios, negalintės būti iš varžytynių parduodamos. Bet manoma, kad negalint draugijai kitokiu būdu išmokėti skolų, arkivyskupo protestas bus atmestas ir bažnyčios, kaip tos draugijos turtas, iš varžytynių bus parduotos. Jei, iš tiesų, taip įvyktų, tai, tur būt, būtų vienintelis atsitikimas visame pasaulyje, kad maldos namai už skolas parduodami iš varžytynių.

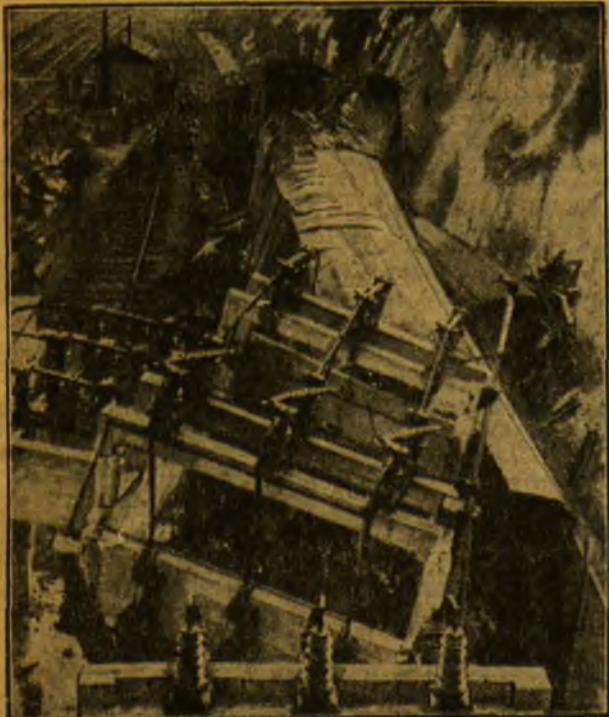
ISPANIJOS KARO FRONTE SUSITIKO DU BROLIAI — PRIESAI.

Paryžiaus laikraščiai praneša, kad ne per seniai El Pardo fronte, į šiaurę nuo Madrido, trumpam laikui buvo pertraukti mūšiai ir abiejų kovojančių pusių kareiviai susijė tarp apkasų parūkyti ir pasikalbėti. Čia susitikę du broliai, kovoją skirtingose pusėse. Vienas jų buvo apsilikęs sukilėlių, o kitas vyriausybinių uniformom. Jie vienas kitam puolė ant kaklo ir abu ilgokai kalbėjosi.

Vėliau kiekvienas jų grįžo į savo apkasus ir jau pasikalbėjimą tęsė kulkosvaidžių ir granatų ugnimi.

Ruzvelto jauniausias sūnus susituokė su milijonieriaus Diupono dukterimi Etele ir abu važiuoja į povestutinę kelionę.

Kairėje: Anglijoje, Kento grafystėje įvykusi geležinkelio katastrofa dėl ležmininko neapdairumo. Dešinėje: Dvi undinės.

Iš Anglijos aviacijos dienos. Lėktuvas sunaikina per manevrus balioną.

Madingi vasariniai apdarai.

Prancūzijos vyriausybė ir iš senato gavo įgaliojimus

Paryžius, Elta. Birželio 30 d. priešpiet Prancūzijos ministeris pirmininkas Šotan ir finansų ministeris Bone senato finansų komisijoje padarė pranešimus apie Prancūzijos finansinę padėtį. Po to senato finansų komisija žymta balsu dauguma priėmė įstatymo projektą, kuriuo suteikiama ypatingi vyriausybei ypatingus įgaliojimus finansinėje srityje.

Paryžius, Elta. Birželio 13 d. popiet Prancūzijos senatas 167 balsais prieš 82 priėmė įstatymo projektą, kuriuo suteikiama ypatingi įgaliojimai vyriausybei finansinėje srityje.

INCIDENTAS SENATE SU ORIOLIU.

Paryžius, Elta. Birželio 30 d. Prancūzijos senatas buvo susirinkęs posėdžio, kuriame senato finansų komisijos pranešėjas plačiai pranešė apie Prancūzijos finansinę padėtį. Patardamas priimti įstatymo projektą dėl ypatingų įgaliojimų, pranešėjas, vis

Laukiama svarbių priemonių. Prancūzijos bankas vyriausybei paskolino 15 milijardų frankų

deltu, smarkiai kritikavo Bliumo vyriausybės finansų politiką. Po to senatas nutarė pranešėjo Gardai kalbą paskelbti. Buv. finansų ministeris Oriolis tarėsi dėl to esąs asmeniškai įžeistas ir išėjo iš posėdžių salės. Senato kuluaruose tuoj pasklido kalbos, kad Oriolis grasinęs atsistatydinti. Dešiniųjų atstovas senatorius Lemeris taip pat per diskusijas griežtai kritikavo Bliumo vyriausybės finansinę politiką. Finansų ministeris Bone plačiai kalbėjo apie įstatymo projektą. Po to senato posėdis buvo nutrauktas. Pasinaudojant pertrauka, stengiamasi likviduoti Oriolio incidentą.

KAIP PRANCŪZŲ VYRIAUSYBĖ GAVO ĮGALIOJIMUS.

Paryžius, Elta. 17 val. Prancūzijos senato posėdis buvo atnaujintas. Senato finansų ko-

misijos pranešėjas Gardei pareiškė, kad jį labai sujaudinęs senato nusistatymas paskelbti jo kalbą. Toliau jis prašė senatą nuo to susilaikyti, kad tuo būdu būtų išvengta įtempimo tarp abiejų rūmų, pabrėždamas, kad senatas turi paremti vyriausybę jos sunkiame darbe. Posėdyje buvo nutarta Gardejo kalbos neskelbti, ir netrukus po to buv. finansų ministeris Oriolis vėl įėjo į senato posėdžių salę.

Ministeris pirmininkas Šotan pasakė kalbą, kurioje plačiai išdėstė ypatingų įgaliojimų vyriausybei finansinėje srityje prasmę. Baigdamas savo kalbą, Šota nprašė, kad abeji rūmai prisidėtų su pasitikėjimu prie to milžiniško ir pavojingo darbo, kurį pradėjo vyriausybė. Kaip jau buvo pranešta, po to senatas priėmė įstatymą dėl ypatingų įgaliojimų.

PRANCŪZIJA PASITRAUKSIANTI IŠ MONETARINIO SUSITARIMO.

Londonas, Elta. „Daily Telegraph“ praneša, kad Prancūzijos ambasada Vašingtone buvo duota instrukcijų Jungtinių Valstijų vyriausybei pranešti, kad Prancūzija, greičiausiai iš Didžiosios Britanijos, Prancūzijos ir Jungtinių Valstijų monetarinio susitarimo pasitrauksianti. Londone su nepaprastu susidomėjimu stebimas Prancūzijos monetarinės krizės plėtimasis. Anglų spauda spėja, kad netrukus frankas bus nuvertintas iki 124 frankų už svarą sterlingu.

PRANCŪZIJA SIEKIA GLAUDESNIO BENDRADARBIAVIMO.

Londonas, Elta. Birželio 30 d. britų žemumiosiuose rūmuose finansų ministeris Simonas, kalbėda-

mas apie Prancūzijos pinigine politiką, pareiškė, kad, pasiremiant turimomis žiniomis, 1936 metų rugsėjo mėnesį nustatytas prancūzų franko kursas nesuteikė patvarios pusiausvyros tarp Prancūzijos ir Didžiosios Britanijos bei Jungtinių Valstijų ekonominių sistemų. Toliau Simonas pridūrė, kad Prancūzijos vyriausybės rengiamos priemonės kaip tik yra skirtos tai padėčiai pagerinti. Prancūzijos vyriausybė patikino, kad ji iš tų žygių nesiekia turėti jokios monetarinės naudos, o tik nori tęsti toliau glaudžiai bendradarbiauti su Didžiosios Britanijos ir Jungtinių Valstijų vyriausybėmis.

Paryžius, Elta. Paryžiaus miesto savivaldybė nutarė nuo liepos 1 d. vandens kainą nuo 1,55 franko pakelti iki dviejų frankų.

Paryžius, Elta. Vakar vakare buvo nutarta, kad Prancūzijos bankas valstybei galės paskolinti 15 milijardų frankų.

Bus dideli mūšiai trijuose Ispanijos frontuose

SUKILĖLIAI VĖL SMARKIAI PUOLA MADEIDĄ.

„Daily Herald“ praneša, kad gen. Franko vėl koncentruoja savo kareivius, patrankas, tankus ir karo lėktuvus trijuose vietose prieš respublikonišką Ispaniją. Jis būtinai nori laimėti karą, kol dar neatėjo žiema.

Mat jis bijo, kad dar viena žiema visai nesudemoralizuotų jo maurų ir samdytų legionierių, kurie yra jo armijos stuburkaulis.

Vyriausybinių dalys, kurias oro žvalgyba perspėjo apie didelius Franko dalių judėjimus, stiprina savo pozicijas, pasitiekdami galutine savo pergale.

Šiose savaitėse Ispanijoje reikia laukti labai stiprių mūšių, stipresnių negu kuomet nors pirmiau.

Paskutinės žinios praneša, kad Franko dalys smarkiai juda trijuose frontuose.

Biskaja.

Šioje srityje sukilėliai turi uždavinį paimti Santanderą. Čia vakarų kryptimi dabar veržiasi dvi sukilėlių kolonos, kurios juda paraleliai viena kitai: viena pajūriu, o kita — per 15 mylių nuo jūros. Jos yra pažengusios jau 8 mylias nuo Bilbao.

Karo laivai iš Biskajos įlankos apšaudė baskų pozicijas. Sukilėlių aviacija, kaip pranešama, šiame fronte yra padvigubinta atvykusių naujų lėktuvų, kurie manoma, atsiję iš Vokietijos ir Italijos.

Pietų rytuose nuo Santandero prie Vilakanos de Espinoza yra pastebėta daug tūkstančių baskų pastiprinimų.

Apie Santanderą skubiai statomas tvirtas gynimosi žiedas, kuris turės sulaukyti sukilėlių veržimasi.

Taip pat pranešama, kad vyriausybiniams gavę lėktuvų ir dabar Santanderas nebūsiąs paliktas sukilėlių bombonešių malonei, kaip Bilbao.

Mieste esanti aktuali pabėgėlių problema. Pirmiau mieste buvo apie 600.000 gyventojų, o dabar, dėl pabėgėlių iš kitų Baskijos vietų, gyventojų skaičius pakilęs iki milijono. Britų laivai laukia padėti juos evakuoti.

Pietų fronte.

Sukilėliai koncentruoja dideles jėgas už Malagos. Jie bandysią veržtis pajūriu, Almerijos link.

Per praėjusią savaitę į Malagą

iš Maroko atvyko daug naujų maurų dalių. Esą atvykę apie 30.000 naujų kareivių, tarp kurių yra maurų kavalerijos, pėstininkų ir legionierių.

Vyriausybinių jėgų šioje srityje yra sustiprintos užsienių savanorių. Tų kovų pradžioje šiame fronte birželio 28 dieną vyriausybiniams puolė du kaimus ir juose paėmė daug sukilėlių belaisvių, patrankų ir amunicijos.

MADRIDAS.

Praėjusios savaitės pabaigoj sukilėliai tris kartus smarkiai atakavo sostinę.

Pirmaisia jie puolė prie Navalperalio, šiaurės vakaruose nuo

miesto, antrą kartą prie Charamos upės, čia jie vėl bandė atkirsti Valensijos kelią ir trečią kartą išilgai Tacho upę, toliau į pietus.

Charamos fronte sukilėlių pėstininkai buvo pasistūmę pirmyn po to, kai jų lėktuvai apibombardavo vyriausybinių pozicijas. Tačiau čia vyriausybinių tankų masinė ataka juos vėl atmušė atgal. Po to buvo į areną išėję lengvieji italų tankai, esą sukilėlių pusėj. Tankų mūšyje vyriausybiniams laimėjo ir atlaikė savo pozicijas.

Vyriausybinių oro žvalgai pastebėjo didelį sukilėlių dalių koncentravimą aplink Madridą. Laukiama didelių mūšių dėl Madrido susisiekimo linijų.

Pranešimai iš fronto

SUKILĖLIAI PRANEŠA.

Salamanca, Elta. Vakar vakare paskelbtame nacionalistų kariuomenės štabo komunikate pranešama, kad jų kariuomenės dalys vakar užėmė Ubietos ir Kabanos pozicijas. Į nacionalistų pusę perbėgo 460 milicininkų. Be to, tuoj popiet nacionalistai įžengė į Valmasedą ir žengia toliau Santandero link. Toje vietoje nacionalistai apie 500 vyriausybinių žėmė į nelaisvę. Aragono fronte nacionalistai pagerino savo pozicijas ir užėmė Obido.

Salamanca, Elta. Vakar vakare paskelbtame oficialiame nacionalistų komunikate pranešama, kad nacionalistų kariuomenės dalys, užėmusios Valmasedos miestą, pasistūmėjo pirmyn ir vakar užėmė Santiago vienuolyną, Avelenedę ir Merkadilo. Toje srityje apie 700 milicininkų pasidavė nacionalistams. Vakar nacionalistai vakaruose paėmė Translavinio aukštumas. Biloruolo de Brieijos srityje nacionalistų kariuomenė, staiga puolusi, užėmė svarbias vyriausybinių pozicijas. Per susirėmimą apie 20 vyriausybinių buvo užmušta. Penkis vyriausybinių nacionalistai paėmė į nelaisvę. Be to, jie paėmė daug įvairios karo medžiagos.

KATALONIJOJ TURINTI BUTI LAUDIES FRONTO VYRIAUSYBĖ.

Sen-Zan-de-Lisas, Elta. Vakar vakare Katalonijos ministeris pirmininkas per radiją pranešė, kad

užvakar sudarytoji naujoji Katalonijos vyriausybė turėjo būti paleista. Jos vietoje turinti būti sudaryta grynai liaudies fronto vyriausybė, į kurią sindikalistinių organizacijų atstovai neįeis.

Saragosa, Elta. Vakar rytą trys nacionalistų lėktuvai bombardavo vyriausybinių sustiprinimus prie Geronos.

Tarptautinė byla dėl 6 klaipėdiečių

Bernas, Elta. Birželio 30 d. Berne prasidėjo debatai žodžiu šešių ginčijamų pilietybės klausimų byloje, kurią Lietuvos ir Vokietijos vyriausybės pateikė išspręsti šveicarų vyriausybės paskirtam arbitrai buv. federaliniam teisėjui dr. Mercui. Vokiečių vyriausybės atstovas prof. Brunas plačiai išdėstė priežastis del kurių Vokietijos vyriausybė atsako pripažinti Vokietijos pilietybę šešioms klaipėdiečiams, savo kalboje paliesdamas ir politinius klausimus, kurie neturi nieko bendra su juridine arbitražui pateikto klausimo puse. Debatai bus tęsimi toliau liepos 1 d., kada paūns žodi Lietuvos vyriausybės atstovas prof. Mandelštamis.

SAPIEHA SUSIRGĖS.

Varšuva, Elta. Havaso žiniomis, paskutinėmis dienomis Krokuvos arkivyskupo Sapiehos sveikata smarkiai pašljo.

Kanceleris Hitleris sako, kad jam reikia Ispanijos geležies rūdos

Anglų laikraščiai „D. H.“ ir „N. Chr.“ praneša, kad Vokietijos kanceleris Hitleris savo birželio 27 d. kalboje pareiškė, kodėl jis nori, kad gen. Franko laimėtų karą.

Kalbėdamas Würzburgėje, Bavarijoje, 200.000 nacionalistų narių, jis pasakė: „Vokietijai reikia geležies rūdos. Todėl mes norime, kad Ispanijoje būtų nacionalistinė vyriausybė — kad mes galėtumėm pirkti Ispanijoje geležies rūdą.“

Sie žodžiai buvo pasakyti, kai jis paminėjo nacionalsocialistų keturių metų planą.

Kancel. Hitleris kalbėjo pirmą kartą po „Leipigo“ incidento. Kitoj kalbos daly jis pareiškė: „Mes niekuomet neužmiršime tos pamokos, kurią patyrėme Londone. Mes savo saugumą paimsim iš savo rankas ir dėkosim Dievui, kad esam pakankamai stiprūs apsiginti. Pasakytos parlamente kalbos neturės įtakos mūsų nutarimams.“

Mes esame matę, kaip kolektyviniai veikiama. Mes patyrėme,

kaip elgiamasi su problemomis. Mes esame pagydyti.

Mes davėme kolektyvui progą pareikšti savo įtaką, todėl nlekas negali priklausyti mums, kad mes neturėjom geros valios. Bet, mes nenorime, kad panašūs dalykai pasikartotų.“

O tuo tarpu, kai kanceleris kalbėjo apie visai galimą fiktyvų „Leipigo“ torpedavimą, Vokietijos vyriausybė išsiantinėjo tikro puolimo ant vyriausybės prekinio laivo smulkmenas.

Nežinomas povandeninis laivas netoli Alikantės paskandino laivą „Cabo Palos“, ir 5 įgulio nariai paskendo.

Ir kitas Valensijos komunikatas skelbia, jog yra žinoma iš patikimų šaltinių, kad pulk. leit. de Marchi vadovaujant, italų generalinio štabo topografinis skyrius perkeltas iš Italijos į Kadikso.

Komunikatas toliau skelbia: „Taip pat yra žinoma, kad birželio 24 d. 8.000 italų kareivių išvyko į Ispaniją iš Civita Vecchia uosto.“

Portugalija aiškiai atsimeta nuo kontrolės

Londonas, Elta. Birželio 30 d. britų užsienių reikalų ministeris Edenas žemumiosiuose rūmuose pareiškė, kad Didžiosios Britanijos vyriausybė gavo iš Portugalijos vyriausybės notą, kurioje reikiama Portugalijos rezervai del pasitraukimo iš jūrų kontrolės. Toliau notoje pažymima, kad Portugalijos vyriausybė neteiks jokių lengvatų kontrolei Ispanijos Portugalijos pasienyje. Kol bus tariamasi jūrų kontrolės klausimais, Portugalija ir toliau vykdys savo prievoles ginklų eksporto ir tranzito klausimais. Edenas pridūrė, kad Didžiosios Britanijos vyriausybė del Portugalijos nusistatymo labai apgailestaujanti. Britų stebėtojai ir toliau pasilieka prie Ispanijos Portugalijos sienos. Užsienių reikalų ministeris patvirtino, kad būtų buvę padaryta žymiai geriau, jei stebėtojams būtų leista vykdyti savo pareigas tol, kol bus užkištos kontrolės spragos.

PORTUGALAI TRUKDO KONTROLĖS VYKDYMĄ.

Londonas, Elta. Kompetentinguose Londono sluoksniuose

patvirtinama, kad Portugalijos vyriausybė britų valdininkams, kuriems pavesta vykdyti kontrolę Ispanijos Portugalijos pasienyje, atšaukė jų diplomatinę privilegijas tol, kol galutinai nepaaiškės bendroji kontrolės padėtis.

Neurato vizitas esąs tik atidėtas

Londonas, Elta. Birželio 30 d. britų žemumiosiuose rūmuose darbo partijos atstovas Hendersonas paklausė, ar iš naujo nustatyta data Vokietijos užsienių reikalų ministerio Neurato vizitui Londone. Edenas į tai atsakė neigiamai. Tada Hendersonas paklausė, ar tas vizitas buvo atšauktas ar vien tik atidėtas. Edenas atsakė, kad, kaip Vokietijos užsienių reikalų ministeris Neuras jau yra pareiškęs, jo vizitas į Londoną buvęs tik atidėtas.

Paryžius, Elta. Šandien Paryžiaus vertybių birža vėl buvo atidaryta.

KRONIKA

SIANDIE RYGOJE PRASIDĖJO TARPTAUTINE GELEZINKELIŲ KONFERENCIJA.

Siandie Rygoje prasidėjo ir tęsis ligi liepos 10 d. tarptautinė geležinkelių konferencija. Konferencijoje dalyvauja Lietuvos, Latvijos, Estijos ir Vokietijos geležinkelių atstovai.

Lietuvos geležinkeliams šioje konferencijoje atstovauja Ekonomijos direktoriaus J. Masiliūnas ir ekonomistas p. Burdulis. (k)

SOFERIAI NORI BUTI APDRAUSTI NUO NELAIMINGŲ ATSIŲKIMŲ.

Ligi šiol taksiferiai nebuvo draudžiami nuo nelaimingų atsitikimų, o dabar jie tokį pageidavimą kelia ir žada kreiptis į atitinkamas įstaigas su motyvuotu prašymu. (m)

SPECIALUS ADVOKATAS KAUNO PREKYBININKAMS.

Kauno prekybininkai yra nutarę pasisamdyti specialų advokatą, kuris turėtų ginti įvairius prekybininkų reikalus. Dabar yra ieškomas prielankesnis advokatas, kuris sutiktų už mažesnę atlyginimą šitas pareigas pasiimti. (m)

RUGPIUCIO MEN. BŪSIANTI NAUJA KOOPERATYVŲ TARYBA.

Teko patirti, kad jau rimtai projektuojama perorganizuoti Lietuvos kooperatyvų tarybą, kuri, kai kurių asmenų manymu, dabar nebegalinti atlikti visų jai reikalingų funkcijų. Dabar kooperatyvų taryboje galutinai sutvarkomi senieji reikalai, suvedamos apskaitos, atsiskaitymai ir pan.

Yra projektas, kad perorganizuotą kooperatyvų tarybą sudarys didesnių kooperatyvų, kaip Pieno-centro, Lietūkio ir kit. atstovai. Kooperatyvų tarybos perorganizavimas bus pradėtas rugp. mėn. (m)

SIULOMA PERFORMUOTI V. D. UNIVERSITETO TEISMA.

Ligi šiol V. D. universiteto teisimą sudarydavo 14 narių iš kiekvieno fakulteto po vieną mokslo personalą ir po tris žinomytųjų atstovus. Dabar yra projektuojama ir siūloma, kad minėtas teismas yra reformuotinas, nes esanti perdidelė kolegija, palyginti, smulkios klausytojų byloms spręsti. Jei valstybės teismai, kurie gali skirti net mirties bausmę, tenkinasi trijų narių kolegija, tai ir universiteto teisimą turėtų sudaryti ne didesnė kolegija. Prie dabartinės universiteto teismo organizacijos esą labai sunku sudaryti teismo narių kворumą (daugiau kaip 1/2 narių), be to, gaisinamas laikas, nes dėl menkos bylėlių tenka sukviesti bent 8 teismo narius.

Siūloma, kad universiteto teismui užtektų trijų narių — teisėjų kolegijos. Teismo pirmininką ir vieną narį — profesorių turėtų išrinkti universiteto senatas, o antrą narį — studentų turėtų rinkti studentų atstovybė, arba visų fakultetų kursų seniūnų susirinkimas. Abiems nariams turėtų būti išrinkti pavadotojai. (m)

PARANGE VIESUJŲ LAIKRODŽIŲ ĮSTATYMO PROJEKTĄ.

Susisiekimo ministerija parengė ir šiomis dienomis nusiuntė Ministerių Kabinetai viešųjų laikrodžių įstatymo projektą. Įstatymo tikslas nustatyti, kad visi viešieji laikrodžiai vienodai ir tiksliai rodytų laiką. (k)

KAUNO VEŽEJŲ SUSIRINKIMAS

Prieš kurį laiką Kauno kelevių vežėjai įsteigė savo d-ją ginti vežėjų reikalams. Šią savaitę buvo sukvietas tos d-jos susirinkimas, kuriame aptarti įvairūs vežėjų reikalai.

Siūlyta griežtai kovoti su nedrausmingais d-jos nariais, kurie kenkia vežėjų reikalams; kovoti su vis didėjančia tarpusavio konkurencija. Nariai, kurie neklausysią d-jos nutarimų, numatyti šalinti iš d-jos. Be to, susirinkime vežėjai iš kėlė būtiną reikalą kovoti su keiksmais. girtavimu, vežėjų tarpe, o taip pat ir su svetimos kalbos vartojimu.

Ligi šiol vežėjams už valdiškus važiavimus nemokėdavo atlyginimo. Dabar d-ja rūpinasi, kad už tokius važiavimus būtų atlyginta. Be to, d-ja pageidėja, kad kai kuriose Kauno gatvėse būtų leista poidinti vežėjų skaičių. Šiuo metu d-ja turinti apie 120 narių. Žada steigti skyrius didesniuose provincijos miestuose. (m)

PASKELBE SUSISIEKIMO MINISTERIJOS TARNAUTOJŲ UNIFORMAS.

„Geležinkelininkas“ išleido specialų priedą, kuriame paskelbti visi Susisiekimo ministerio įsakymai, liečiantys tos ministerijos tarnautojų uniformas. Gale „Geležinkelių Žinyno“ sudėti uniformų ir pavyzdžiai.

Paskutiniuoju metu Susisiekimo ministerija į uniformas pradėjo daugiau kreipti dėmesio, nes jos tarnautojai kaip tik turi daug reikalų su publika. (k)

STEIGS TRANSPORTO KONTORAS.

Geležinkelių valdyba numato įsteigti geležinkelių transporto kontorą, kurios atliktų prekių ir bagažo operacijas tose vietose, kur nėra geležinkelių stočių. Kontorų organizacijon numatoma pritraukti pašto įstaigas ir autobusų linijas.

Paštuose prekių priėmimą ir išdavimą vykdytų pašto įstaigų tarnautojai, o autobusų linijų savininkai pirmą kartą tarp kontorų ir geležinkelių stočių. (k)

PANAIKINS KONCESIJAS GELEZINKELIŲ STOTYSE.

Ligšiol geležinkelių muitinių agentūros, miesto stotys, prikrovimo ir iškrovimo darbai, o taip pat kelevių biuras (bilietų pardavimas) buvo atiduodama koncesionieriams. Dabar geležinkelių valdyba, norėdama transporto ūkį valstybiniu požiūriu tiksliau sutvarkyti, pradėjo svarstyti, ar nebūtų tiksliau nuotų koncesijų atsisakyti ir tuos darbus vykdyti patiems geležinkelininkams. (k)

SUSISIEKIMO MINISTERIJOS TARNAUTOJUS ĮRANKIAIS APRŪPINTI ĮSTATYMO PROJEKTAS.

Siuo įstatymo projektu numatoma, kad matininkai, technikai, braižytojai, telegrafo - telefonų rajonų viršininkai privalės turėti savo braižymo įrankius. Taip pat pašto valdybos kai kurie tarnautojai, kelių technikai ir susisiekimo policininkai privalės turėti nuosavias susisiekimo priemones — motociklus arba dviračius.

Naujiems įrankiams įsigyti numatoma duoti paskola be palūkanų, kuri kas mėnuo turės būti dalimis gražinama. Sis įstatymo projektas jau pasiūstas Ministerių Kabinetai. (k)

Prancūzijoje pagerėjusi nuotaika

Paryžius. Elta. Šio ryto prancūzų spauda rašo apie vyriausybės naują finansinę politiką.

„Figaro“ pažymi, kad visi prancūzai turi prisidėti prie to nemalonaus gydymo, kurį jiems teks pakeisti. Laikraštis pabrėžia, kad reikia būtinai atsižvelgti į drąsius ministerio pirmininko Šotano ir finansų ministerio Bone žygius. Visi prancūzai turi tai įvertinti ir tuo būdu sudaryti būtinai reikalingas sąlygas atkūtimui, ypač kad užsienių padėtis yra per daug rimta. Del to kiekvienas prancūzas, tikrai vertas to vardo, turi, visų pirma, galvoti apie tai, kaip būtų galima kuo greičiausiai grąžinti Prancūzijai finansinę galia.

Nuosaičių organas „Matin“ pažymi, kad, pagaliau, buvo grįžta į sveiką laisvą kapitalų judėjimo tradiciją. Toliau laikraštis pabrėžia, kad sveika klasinė politika finansų srityje, tikriausiai, netrukus duos gerų vaisių.

„Ami de Peuple“ reiškia viltį, kad Prancūzijos finansai, vadovaujami finansų ministerio Bone, netrukus pasitaisysią ir kad frankas pakilsiąs.

„Populaire“ tvirtina, kad, kovojant su kapitalizmu, buvo padaryta daug klaidų, tačiau dar yra galima jas atitaisyti. Visi prancūzai turi mokėti panaudoti savo jėgas ir turi neleisti išgalėti savo tarpe pakrikimui. Ešą, padėtis yra sunki, tačiau viskas dar gali būti išgelbėta.

VAN ZELANDAS IŠVYKO I EUROPA.

Nev Jorkas. Elta. Birželio 30 d. Belgijos ministeris pirmininkas Van Zelandas prancūzų laivu „Normandie“ iš Nev Jorko išplaukė į Europą.

KARALIUS KAROLIS IŠVYKO I KROKUVĄ.

Varšuva. Elta. Birželio 30 d. Rumunijos karalius Karolis, lydima respublikos prezidento Moscickio, Rumunijos sosto įpėdinio princo Mykolo, maršalo Smigly-Rydzio ir kitų, išvyko į Krokuvą.

SAPIEHA VIENĄ DIENĄ BOŠIAS SUSPENDUOTAS.

Žiniomis iš Varšuvos, Krokuvos arkivyskupas Sapiiha busias vienai dienai suspenduotas. Ta dieną jo, kaip arkivyskupo, pareigas eis šv. Sosto nuncijus Lenkijoje. Tuo žygiu Vatikanas nusileidęs Lenkijos vyriausybei ginče tarp Sapiehos ir pačios Lenkijos vyriausybės.

KEISTAS EDENO PAREIŠKIMAS.

Londonas. Elta. Birželio 30 d. britų užsienių reikalų ministeris Edenas žemuočiuose rūmuose pareiškė, kad nei generolas Franco, nei jo kariuomenės dalys neužkerta kelio britų piliečiams veikti ekonominėje srityje ir jokiū būdu nekenkia Didžiosios Britanijos pramonės interesams baskų teritorijoje.

PAGERINTI RUMUNŲ — LENKŲ SANTYKIAI.

Varšuva. Elta. Vakar Rumunijos užsienių reikalų ministeris Antoneskas ir Lenkijos užsienių reikalų ministeris Bekas pasirašė protokolą, kuriuo Rumunijos pasiuntinybė Varšuvoje ir Lenkijos pasiuntinybė Budapešte pakeliamos į ambasadų rangą.

Stokholmas. Elta. Turkijos viešųjų darbų ministeris, kviečiamas Švedijos vyriausybės, 31 mėnesį atvyks į Stokholmą, kur išbus ketelą dieną.

Informacija

ROMANO VIETOJ — RIMTA KNYGA

galite skaityti atostogų metu, o įdomumas tas pats! Tokios knygos yra J. Būteno Vincas Kudrka ir Povilas Višinskis. Jos parašytos įdomiai ir patraukiančiai.

DABARTINIS LIETUVOS PASIUNTINYBES LONDONE ADRESAS

yra toks: Lithuanian Legation, 19, Kensington Palace Gardens, London, W. 8, Anglija. Adresas telegramams: Lietuva London. Telefonas: Bayswater 6255.

ESTIJOS PARODA—MUGE.

Buvo pranešta, kad dešimtoji Estijos paroda mugė įvyks Taline šiu metų rugpiūčio 13—22 d. d. Oficialiomis žiniomis, paroda bus atidaryta rugpiūčio 7 d. ir bus uždaryta rugpiūčio 16 d.

AKC. B-VE „SANDELIS“ KLAIPEDOJE PRANESA,

kad birželio mėn. atplaukė: 25 d. laivas „Elly“ iš Kolundborg su šulieliais statinėm, laivas „Butt“ iš Dancigo su gabalinėmis prekėmis, laivas „Pinnau“ iš Leningrado su apskritimis malkomis. Birželio m. išplaukė: 26 d. laivas „Olivia“ į Rygą tuščias, laivas „Bonde“ į Metall su celuloze, laivas „Venetia“ į Rygą tuščias, laivas „Stillesee“ į Lenin gradą tuščias, laivas „Mies“ į Calais su celuloze, laivas „I. C. Jacobsen“ į Kopenhagą su gabalinėmis prekėmis, 27 d. laivas „Agne“ į Kotka tuščias. Birželio mėn. atplaukė: 26 d. laivas „Bille“ iš Wismar tuščias, 28 d. laivas „Bernhard“ iš Hamburg su gabalinėmis prekėmis, laivas „Avanse“ iš Thronthlyen su žyru, laivas „Marieholm“ iš Stokholmo su gabalinėmis prekėmis, laivas „Kretinga“ iš Antverpeno su gabalinėmis prekėmis, laivas „Nerang“ iš Immingham su anglimis, laivas „Kuvi“ iš Karaliaučiaus su popieriu, laivas „Baltanle“ iš Londono su gabalinėmis prekėmis, laivas „Alk“ iš Liepojos su gabalinėmis prekėmis. Birželio mėn. išplaukė: 26 d. laivas „Elly“ į Gdingen tuščias, 28 d. laivas „Bille“ į Wismar su bekonais, laivas „Marko“ į Rygą tuščias, laivas „Butt“ į Antverpeną su gabalinėmis prekėmis, laivas „Marieholm“ į Stokholmą su gabalinėmis prekėmis.

BE KO SIŲ DIENŲ PAZANGUS ZMOGUS NEGALI APEITTI?

Kad neatsilikti nuo gyvenamos epochos tempo ir patogumų būtinai reikalinga įsigyti:

1. Gerą foto aparatą.
2. Patogią rašomąją mašinėlę.
3. Saugią nedegamąją spintą ir
4. Skambų pianiną.

Geriausią firmų, tobuliausio išdirbimo ir moderniškiausios konstrukcijos visa tai dabar jau galite gauti ir lietuvių prekybos įmonėje. Ypač gera proga įsigyti pianiną, kuris tekainuoja 1750 litų.

Pasijdomaukite, tai Tamstoms nieko nekainuoja, o mums suteiks te tik malonumą.

Karvello Prekybos Namai
Laisvės Alėja 25. tel. 25523 ir 21349.

Sportas

ŠŠ Kovas—Kauno meisteris

LFLS su LGSF 0:0 vos tesuremizavo.

ŠŠ Kovas vakar be kovos išėjo šiu metų Kauno futbolo meisteriu. Buves pretendentas į šią vietą LFLS pasirodė to neverta ir savo šansus prarado, pasitenkindama savo pasirinkta dar sezono pradžioje trečiajia vieta.

Po išpuilingos prieš ŠŠ Kovą pergalės, atrodė, kad LGSF bus tuo labiau sutriušinta. Deja, šie tylius spėjimal absoliučiai nepasitvirtino. LFLS vakar vėl sužaidė gana blankiai. Užuoot vieningai kovojančios komandos matėme tik palaidžią masę. Tuo tarpu LGSF, nors ir su žymiom spragom (jū netrūko, tiesa, ir pas LFLS), ambicingai kovodama, dažniau grasė Abramiko vartams ir visai nebūtu kuo stebėtis, jei LGSF pasiektų ir pergalę, kas visai atliktų komandų dienos formal.

Pats žaidimas buvo neįdomus. Tik momentais blykstelėdavo gražesni deriniai, o smigūji vartus per visas rungtynes vos keletas. Daug ti ingesnės jos buvo nuolatine trintimi prie vartų arba taip vadinamu „žmindinimu“. Neapsėjo ir be kai kurių neelstinumu. Del to tenka kalte primesti labai silpnam rungtynių teisėjui Bu'inskui, kuris buvo visai negriežtas.

Šiandien ŠMSK — JSO.

Šiandien 18 val. valstybiniam stadione lygos rungtynėse varžysis ŠMSK — JSO. Bus tai priešpaskutinės pirmenybių rungtynės. Rungtynių rengėjai ŠMSK į šias rungtynes atpigino bilietus iki minimumo — nuo 20 ct. iki 1 lt.

Kispest — KSS 4:3 (2:2).

Vengrų Kispest vakar antrose Klaipe doje gastrolijų rungtynėse nugalėjo mūsų naująjį meisterį KSS 4:3 (2:2). Sis pralaimėjimas KSS-ui yra daugiau nesėkmės reiškinys. KSS sužaidė visiškai gerai. Pirmam kėliny dvieims Normanto golais rezultata vedė savo naudai 2:0. Vengrams išlyginus kėlinio rezultata 2:2, antrame kėliny KSS vėl vedė 17 mln. Šurkaus įmuštu голу 3:2. Po to vėl sekė nemaža gražių KSS puolimo sukurtų momentų ir didesnė jos persvara. Tačiau to skaičiumi KSS neatėmė.

Pakutinėse minutėse Kaminskui išleidus iš rankų sviedinį, vengrai mušė pergalės golą.

Apie užvakarykščias Kispest — Švyturio rungtynes papildomai pridursime, kad Švyturys jose pasirodė visai menkai. Tik Tašus vartuose ir Volfas puolime išsiskyrė. Ypač silpnai žaidė haval.

Vengrai prieš Švyturį pasiekė 7:1 (3:1) pergalę visai nesunkiai. Švyturio naudai garbės golą pasiekė Volfas.

SVETUR.

Po paskutinių Admiros — Spartos ir Viennos — Young Fellows rungtynių, kurių rezultatus pranešėm vakar, pasibaigė Vidurinės Europos taurės turnyro pirmasis ratas. Jis, kaip turėjome progos matyti, baigėsi su daugeliu netikėtumų ir net sensacijų. Be pasmerktųjų iš anksto — rumunų Venus ar jugoslavų Graždanski — krito net 3 Vidurio Europos meisteriai — Italų Bologna, vengrų Hungaria, čekų Slavia, krito pagaliau ir praeitų metų turnyro finalistė, o užpraeitų metų nugalėtoja, visados Vidurinės Europos turnyruose valdinavusi svarbų vaidmenį čekų Sparta.

Jeigu Bolognos ir Hungarios pralaimėjimus dar ir galima suprasti kaip eilinį nepasisekimą ar kaip kitaip, tai fatališką visų čekų atstovų iškritimą tenka kitaip vertinti. Jau ši pavasari po kelių čekų nepasisekusių tarpvalstybinių rungtynių, sportinėje Europos spaudoje pasirodė futbolo autoritetų balsų apie tai, kad čekų futbolas pergyvenęs krizį, esą, pasiekęs stagnacijos punktą, tenka jam ieškoti naujų formų, tobulinti savo mokyklą, etc.

Ir jeigu dar prieš porą mėnesių į šias pastabas buvo žiūrėta kaip į tų autoritetų asmeninę nuomonę, tai jau šiandien tie balsai įgyja savo svorį ir su jais tenka ir kitaip skaitytis. Gyvi pavyzdžiai tai patvirtino. Atrodė, kad čia ir glūdi tų čekų nepasisekimų priežastis.

Kitų turnyro dalyvių iškritimas yra natūrali turnyro kovos išdava.

Nors iš turnyro ir iškriti minėti stambūs tūzai, tačiau juo susidomėjimas nesumažėjo, nes dar liko pakankamai pajėgių varžovų — praeitų metų nugalėtojas Austria, Admira, Ferencvaros, Lazio, Genova ir kt.

Ši sekmadienį prasidėta turnyro antrasis ratas. Venoje susitiks Austria su Ujpestu, Budapešte Ferencvaros su Vienna, Romoje Lazio su Grasshoppers ir Dženovoj Admira — Genua.

Marijampolės kronika

Klaidėdon išvyko kelios ekskursijos.

Birželio mėn. paskutinėmis dienomis iš Marijampolės Klaidėdon, Palangon ir kt. išvyko kelios ekskursijos, kuriose dalyvavo iš viso apie 200 žmonių. Iš viso šiemet iš Marijampolės į Klaidėdos kraštą ekskursavo bent 10 ekskursijų, kuriose dalyvavo apie 350—400 žmonių. Kelionė ekskursijoms kaštuoja palyginti labai maža — po 7—8 lt. į Klaidėdos kraštą ir atgal. (c)

Šiemet vasara ūkininkams grasina katastrofa.

Gegužės ir birželio mėn. buvusios didelės sausros ir karščiai ūkininkams sudarė nemažą rūpesčių. Išdžiūvusiose dirvose pradėjo balti dar nesubrendę rugiai, kviečiai ir vasarųjų nespėjo pasikelti, bulvių ir cukrinių runkelių laukai tiek sukietėjo, kad pasodintos daržovės negalėjo tinkamai sudygti. Net ganyklos nupliko, ir kai kurių vietų žmonės neišmanė net kur gyvulius ganyti. Jei šitokie karščiai ir tolia sausra dar būtų užsitęsusi kokią porą savaičių, be abejoj, būtų

sunaikintas visas šių metų derlius, ir tik paskutinių dienų lietus išgelbėjo apylinkes nuo šitos katastrofos. (c)

Nereikalingas jaudinimasis?

Miesto savivaldybė Vytauto Didžioje prieš pavilijoną padarė aikštėlę, kurion sudėjo grindis ir visa parengė, kad žmonės galėtų joje pašokti. Dažnai sekmadieniais miesto sode groja ugniagesių orkestras, ir marijampolietiai toje aikštėlėje linkaminasi iki 10—11 val. vakaro, nieko nemokėdami už įėjimą sodan ar aikštėlėm. Suprantama, šita proga naudojasi darbininkija, tas luomas, kuris ne tik bet kokias pragogas, bet ir sočiam duonos kašniui kartais pinigų neturi. Tačiau marijonų organas „Saltinis“ pradėjo akciją, kad miesto savivaldybė vėl pašalintų aikštėlę, uždraustų šokių, nes tai esą labai nemalonu, piktina visuomenę ir t. t.

„Saltinis“ matyt norėtų, kad žmonės niekur negalėtų pasilinksinti ir gyventų, kaip kokie vienuoliai, paskendę asketizme. (c)

KRONIKA

BALTIJOS VALSTYBIŲ TELEGRAMŲ AGENTŪRŲ KONFERENCIJA.

Liepos 1—3 d. d. Kaune įvyksta Baltijos valstybių telegramų agentūrų konferencija, į kurią iš Rygos atvyksta „Letos“ direktorius R. Berzins ir iš Talino — „Etos“ direktorius K. Kornelis. Tuo pačiu metu įvyks ir Baltijos Spaudos Santarvės prezidiumo pasitarimai. E.

PAMINETA MAIRONIO - MACIULIO 5 M. MIRTIES SUKAKTIS.

Vakar sukako lygiai 5 m. nuo poeto Maironio - Maciulio mirties. Si sukaktis buvo paminėta pamaldomis arkikatedros - bazilikoje ir antkapio - mauzoliejaus atidarymu. Pamaldas laikė kan. Penkauskas, o pamokslą pasakė kan. Česnys.

Į Maironio - Maciulio 5 m. nuo jo mirties sukakties minėjimą buvo atsilankęs Respublikos Prezidentas A. Smetona, Seimo pirm. K. Sakenis ir kit.

Iškilmų proga atitinkamas kalbas pasakė Svetimo viceminist. Masiliūnas ir rašytojų d-jos vardu raš. L. Gira. Kalbose buvo nurodyta Maironio - Maciulio nuopelnai atgimstantajai Lietuvai.

Pastatyto Maironio - Maciulio garbei antkapio šone yra įrašyta: A. A. prel. Jonas Maciulis - Maironis 1862 — 1932. Kaip man gaila to balto senelio, kurs užstojęs ant amžiaus kelio, jau nebekelsis ant balso varpų ir ant kelių ainius pasodinęs nebeapasakos bočius atminęs, nepratars iš šaltųjų kapų“. (m)

IR ATOSTOGAUJANTIEMS DARBININKAMS LIGONIŲ KASA MOKA PASALPAS.

Pasitaiko, kad atostogaujantieji ligonių kasoje apdraustieji darbininkai busgera ir samdytojai nežino kaip elgtis — pranešti ligonių kasai ar nepranešti apie susirgusį samdini. Miesto ligonių kasoje teko sužinoti, kad kasa vis tiek teks pašalpa, nors apdraustasis susirgęs ir atostogaudamas, tik apie savą susirgimą apdraustasis turi pranešti savo darbdaviui, o darbdavys ligonių kasai. (k)

PROJEKTUOJA SURENGTI KIRPĖJŲ KONKURSA.

Kelių Kauno kirpyklių savininkai tariasi surengti kirpėjų konkursą. Konkurso tikslas — kirpėjai turėtų progos parodyti savo meną kirpimo ir frizūrų srity, o pačioms kirpykloms reklama. (k)

PALANGOJE VIS DAR MAŽA VASAROTOJŲ.

Iš Palangos praneša, kad ten dabar vis dar mažai vasarotojų ir vilos tuščios, nors kambariai jau išnuomoti. Birželio 28—29 d. jūros vanduo 17 laipsnių žilomis, bet pliažuose irgi mažai žmonių. Birželio mėnesį Kaune buvo pasklidę gandai, kad šiemet Palangoje labai pabrangę pensijonai, bet, iš tikrųjų, pensijonų kainos mažai tesiskiria nuo pernykščių kainų: 7—8 lt. per parą su visu išlaikymu (vienam žmogui). Galimas daiktas, kad valgyklių kainas reguliuoja nauja Pleno-centro užkandinė, kuri nuo ryto ligi vėlybo vakaro pilna lankytojų. (k)

NAUJIENA MOKYKLINIO AMŽIAUS JAUNIMUI.

Jau nuo seniau LAK jautė reikala duoti progos mokyklinio amžiaus jaunimui plačiau praktiškai susipažinti su avio modelizmu ir sklandymu. Tuo tikslu žiemą buvo surengti modelistų kursai ir pastatytas sklandytuvai „Nykštukas“, pritaikintas mažiems sklandytojams. O dabar, pasibaigus mokyklose mokslo metams, rengiamas platesnis masto praktiškas jaunimo supažindinimas su avio modelizmu ir sklandymu. Supažindinimas truks nuo liepos mėn. 15 d. iki rugsėjo mėn. 1 d. Programoje numatyta praeiti aviomodelių ir aitvarų statybos teoriją ir praktika, aviacijos istorija ir sklandymo prirėngiamųjų kursų su sklandytuvu „Nykštukas“. Praėjė šį sklandymo kursą bus prirėngti sklandytojai A pilotai laipsniui įgyti. Užsiėmimai numatomi Kauno aerodrome, lankytojas prineis namo valandomis. Bet yra numatyta padaryti iškilų į Petrašiūnus ir Nidą. Užbaigus numatyta kursą rugsėjo pradžioje, numatoma surengti avio modelių ir aitvarų rungtynes, kurių laimėtojams bus paskirtos vertingos dovanos. Už visą supažindinimo mokslą reikės mokėti. Mokestis numatytas neaukštas, būtent: baigusieji modelizmo kursą turės mokėti 20 litų, o tokių kursų nebaigę arba nelankę 30 litų.

Norintieji paminėta kursą praeiti, turi užsiregistruoti iki liepos 12 d. Užsiregistruojant reikia prisistatyti tėvų sutikimą. Registruotis Aero klube Kaune Maironio 14. darbo valandomis.

AMATŲ MOKYKLŲ AMATO MOKYTOJŲ IR INSPEKTORIŲ KURSŲ.

Svetimo Ministerija šią vasarą nuo rugp. 2 d. iki 21 d. ruošia amatų mokyklų mokytojams ir instruktoriams pasitobulinti 3 savaičių kursus. Kursuose bus pedagoginiai, metalo apdirbimo ir medžio apdirbimo skyriai. Metalo ir medžio apdirbimo skyrių darbas pradėdamas rugpjūčio 2 d., pedagoginio skyriaus paskaitos pradėdamos rugpjūčio 9 d. Metalo apdirbimo skyriuje bus dėstoma braižyba, mechanika, metalų technologija ir metalo apdirbimo praktika. Medžio apdirbimo skyriuje bus dėstoma braižyba, technologija, dirbinių konstrukcija, architektūra ir stalių amato praktika. Pedagoginiame skyriuje bus dėstoma psichologija, pedagogika ir metodika.

Kursų programa stengiamasi taip sutvarkyti, kad neturintiems nustatyto cenzo amato mokytojams ir instruktoriams palengvintų prisiruošti atitinkamiems cenzo egzaminams.

Nuo ateinančių mokslo metų pradžios amatų mokyklų personalui papildyti bus reikalinga nemažai naujų mokytojų ir instruktorių, todėl numatoma į kursus priimti technikus ir prityrusius amatininkus, kurie, išklause kursų programą ir atlikę bandomąjį darbą, bus skiriami ar numatomi į amatų mokyklas kaip amato mokytojai ir instruktoriai.

Į šiuos kursus pirmą eilę bus priimami amato mokytojai ir instruktoriai kandidatai ir metalo apdirbimo skyrių ir medžio apdirbimo skyrių. Kandidatų skaičius apribotas.

Suinteresuoti šiais kursais asmenys turi paduoti prašymus su savo turimais mokslo dokumentais ir gyvenimo aprašymu Kultūros Reikalų Departamentui iki š. m. liepos 25 d.

PEDAGOGINIS INSTITUTAS IŠLEIDO PIRMĄJĄ MOKYTOJŲ LAIDĄ.

Šiemet pedagoginis institutas Klaipėdoje išleido pirmąją aukštesnių kvalifikacijų mokytojų laidą apie 100 asmenų. Pirmosios laidos išleistuvės vakar buvo iškilmingai paminėtos, suruoštas iškilmingas išleistuvių aktas ir pan. Iškilmingame išleistuvių akte dalyvavo Svetimo ministeris prof. Tonkūnas, krašto gubernatorius Kubilius ir kit.

Instituto direkt. Soblys pirmos mokytojų laidos išleistuvių proga padėkojo Svetimo ministeriui už pedagoginio instituto įsteigimą ir p. Svetimo ministeris prof. Tonkūnas kalbėdamas priminė kokioje būklėje švietimas Klaipėdos krašte buvo. Jis pareiškė, kad tai būtų nenormalu ir buvęs daugias reikalas Klaipėdoje įsteigti daugiau lietuviškų mokyklų, per kurias būtų dirbamas švietimo darbas. Del pačio instituto uždavinių ir jaunų mokytojų parengimo min. prof. Tonkūnas sakė, kad institutas savo uždavinius tinkamai atlieka ir paruošias tinkamus mokytojus, kurie gautas žinias turį tinkamai pritaikyti jaunuo menės auklėjime.

Be to, kalbėjo Klaipėdos krašto gubernatorius Kubilius, pedagogų tarybos vardu Mačernis ir kit. (m)

KAUNO APYGARDOS DARBO INSPEKTORIUS

Šiomis dienomis buvo išvykęs į provinciją kur tikrino pramonės įmones. Kai kuriose įmonėse buvo rasta daug trūkumų, kuriuos įmonių savininkai įpareigoti greitu laiku pašalinti. (m)

PAKEITE DEL IŠPERKAMŲJŲ UŽ ŽEMĘ MOKESČIŲ TAISYKLĖS.

Zemės ūkio ministeris pasirašė Zemės reformos įstatymo 64 § vykdyti taisyklių pakeitimą. Taisyklės pakeistos taip:

Duotos Zemės reformos įstatymu kaimo naujakuriams, bežemiams ir mažžemiams paskolos pinigais ir natūra sumušamos su išperkamaisiais už žemę mokesčiais, viengą bendrą skolos valstybei sumą, kuri išskaidoma mokėti per 36 mėtus lygiomis dalimis be procentų. Skola pradėdama mokėti devintais metais po išdavimo žemės perleidimo dokumentų. Ta pat tvarka gražina skolą ir asmenys, įgijusieji iš naujakurių Zemės reformos įstatymu gautąją žemę.

Tais atsitikimais, kai dalis išperkamuųjų už žemę mokesčių yra sumokėta nesuėjus mokėjimo terminui prieš 1937 m. rugs. 19 d., likusieji nesumokėtoji išperkamuųjų mokesčių ir paskolų bendroji suma išdėstoma taip, kaip kad išperkameji mokesčiai nebūtų iš anksto sumokėti. (k)

Lietuvos radio padėtis

Vakar Valstybės Radiofono direkt. p. Bieliūnas radiofonui darbo metus baigus, sukviėtė spaudos atstovus ir radiofono bendradarbius pobūvio per kurį padarė radiofono veiklos apžvalgą. Savo kalboje p. Bieliūnas, tarp kitko, pareiškė:

— Radio darosi nemažiau būtinas šių dienų žmogaus veiksnys, kaip mokykla ar laikraštis. Nekalbant plačiau apie paskirtį, jau vien kaip susižinojimo priemonė, radio šiandien greičiausiai būdu aptarnauja plačias mases. Tai tik viena, technikinė radio programos dalė. Kai šiandien prie mikrofono telkiasi daugelis gyvenimo sričių, radio programos reikalas darosi vis aktualesnis. Auga klausytojų skaičius, auga kartu ir reikalavimai. Mokykla ar žurnalas šaip ar taip pritaikyti vienodo kultūrinio lygio žmonių kontingentui. Radio tarnauja visiems kartu. Tad supranta, kad mikrofonas šiais atžvilgiais turi būti jautrus. Mikrofonas mintis, žinias, meno veikalus gyvu garsu perteikia periferijoms. Todėl netenka daug aiškinti apie radio reikšmę.

Vienais kitais pastaraisiais metais Lietuvos radio, jau vien iš abonentų skaičiaus sprendžiant (dabar

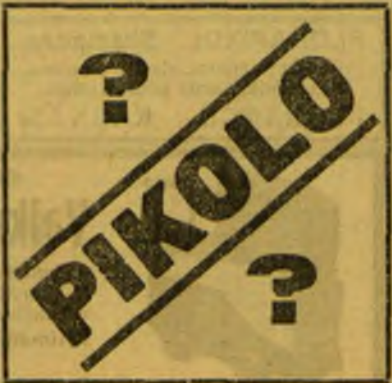
apie 40.000), vis labiau darėsi reikalingesnis. Ryšium su tuo Valst. Radiofono vadovybė, kiek jos sąlygomis buvo įmanoma, stengėsi savo programon telkti valstybinį ir kultūrinį gyvenimą, stengėsi organizuoti ir perteikti klausytojams, kas mūsuose reikšminga. Valst. Radiofonas, susidurdamas su daugeliu trūkumų nesijaučia viską atlikęs kaip norėtų. Prieš akis iškyla visa eilė uždavinių, kurie pareikalauja dar didesnio įtempo darbo ir rūpesčių. Didelė dalimi viskas pareis nuo to, kaip netolimoj ateity išsispres Liet. radio techninės sąlygos. Tačiau ne paslaptis, kad mūsų radio stotis netoliausiai girdima. Be to, Valst. Radiofono patalpos anaipol nėra programos, ypač muzikinės, vykdymui pritaikytos. Galingesnės radio stoties, geresnių Valst. Radiofono patalpų reikalas diena iš dienos darosi vis gyvesnis. Turėdami geresnes technines sąlygas, galėtume gyvai bendradarbiauti su savo tautiečiais, esančiais už mūsų valstybės dabartinių ribų, galėtume su jais palaikyti gyvą ryšį, neleisti jiems tirpti svetimose kultūrose.

Ne vien Valst. Radiofono vadovybė supranta, kad radio ateitis

aplamai yra labai didelė. Pas mus dar brangoki radio priimtuvai, silpnokas elektros tinklas. Stai kodėl abonentų skaičius, nors, kaip sakėme, paskutiniaiis dvejis trejais metais smarkiai paūgėjęs, nėra toks, koks galėtų ir turėtų būti. Didesnis klausytojų skaičius svarbu ne vien medžiaginiu atžvilgiu, bet ir nuolatiniiu tiems, kurie ateina su gyvu žodžiu ar meno kūriniiu prie mikrofono, nekaltant jau apie tai, kad radio atlieka uždavinius iš daugelio sričių: spaudos, teatro, mokyklos, net bažnyčios. Su pasitenkinimu tenka atžymėti, kad nuo 1935 metų Valst. Radiofonas išsiverčia savo, tiesa kukliomis, lėšomis, be išdo pamos.

P. direkt. Bieliūno kalbą dar papildė Kultūros dep. direkt. dr. Juška, kuris pabrėžė, kad mūsų radio veikla kasdien vis plinta. Jau turime stotį ir Klaipėdoje. Nurodė, kad pas mus radiofonai laikraščiams dar nekonkuruoja ir todėl šių dviejų kultūros jėgų bendradarbiavimas mūsuose esąs visiškai įmanomas.

Apie mūsų radiofono veiklą per pereinus metus parašysime kitame numeryje. (r)

ISKELTAS SUMANYMAS SUVALSTYBINTI KELETĄ LABDARIŲ DRAUGIJŲ.

Dabar yra keletas socialinės globos draugijų, kurios 80—90% savo pajamų gauna iš valstybės išdo, bet tų draugijų valdybos yra renkamoms, turi visuomeninį pobūdį ir tik atsiškai iš suteiktų pašalpų. Taigi, vidaus reikalų ministerija tokių draugijų tiesioginiai negali administruoti, o valdybai didelių reikalavimų statyti irgi nesą pagrindo, nes žmonės dirba be atlyginimo, iš idėjos. Tačiau toks draugijų administravimo būdas ne visuomet esąs racionalus. Del to dabar atatinamose įstaigose iskeltas sumanymas tas soc. globos ir labdarių draugijas, kurios iš valstybės išdo gauna ne mažiau, kaip 75% visų savo pajamų — suvalstybinti. Tokių draugijų Lietuvoje esančios 5—6. (k)

SUSISIEKIMO MINISTERIJOS PAKEISTI ETATAI.

(k) Birž. 28 d. paskelbtas toks Susisieikimo ministerijos etatų pakeitimas: gener. sekretorius XVIII kategorijos, del juriskonsultai XIV kateg., kanceliarijos viršininkas XIII kateg., ligonių kasų viršininkas XII kateg., ypat. reikalų valdininkas XI kateg., sekretorius XI kateg., vertėjas korespondentas X kateg., I eil. buhalteris X kateg., mašin. - stenografinė IX kateg., I eil. raštvėdys VII kateg., du šoferiai mechanikai VII kateg., du vyr. inspektoriai XVI kateg., jurininkystės inspektoriai XV kateg., nusavinimo skyriaus viršininkas XIII kateg. (buvo XII kateg.), matininkas revizorius XI kateg., du matininkai I eilės X kateg., trys matininkai II eilės IX kateg. (buvo 2 matininkai VIII kateg.), raštvėdys VII kategorijos (raštvėdžio etato ligišiol nusav. sk. nebuvo).

Sis etatų pakeitimas veikia nuo š. m. gegužės 1 d.

NAUJAS EKONOMINES DIREKCIJOS DIREKTORIUS.

Susisieikimo ministeris pasirašė įsakymą, kuriuo nuo š. m. liepos 1 d. geležinkelių valdybos Ekonominės direkcijos direktorius inž. Jonas Sabaliauskas iš eityjų pareigų atleidžiamas. Ekonominės direkcijos direktorium nuo tos pat dienos paskirtas tos pat direkcijos direktoriaus pirmasis padėjėjas p. Jonas Masiliūnas. (k)

FABRIKAI DARBININKUS LEIDZIA ATOSTOGŲ.

Liepos mėnesį daugumas fabriky savo darbininkus masiniai leidžia atostogų. Nuo praėjusio šeštadienio „Inkaro“ fabrikas veik visus darbininkus atleido atostogų. „Silvos“ fabrikas pranešė savo darbininkams, kad jos visos nuo liepos 18 d. gali vykti atostogų, o tos, kurios atostogų metu norės dirbti ir dirbs, toms už atostogų metu darbą būsią atlyginta atskirai. (k)

Keli žodžiai apie mūsų vasarvietes

Dažnai tenka laikraščiuose skaityti, kaip išgiriama ta ar kita mūsų vasarvietė. Žinoma, gal konkurencijos sumetimais, ypač, kai tų „kurortų“ mūsų žemėje priviso tiek ir tiek, autoreklama ir neblogas dalykas, bet naudinga būtų kartais ir autokritika. Nors mūsų vasarvietės kasmet tobulėja, bet lieka jose dar nemaža ir taisytių dalykų, kad ir smulkmenų.

Trumpai paliesiu čia vieną seniausiųjų mūsų vasarviečių — Kulautuvą. Vasarjant pirmiausia krinta ir aki nesutvarkytas miškas, pilnas sausų virbų ir šiukšlių. Užtenka degtuko, kad kiltų didelis gaisras. Jeigu jau raginama nuo šiukšlių valyti pastoges, tai miškas, ypač kurortinis, turėtų būti išvalomas pirmo eilė: ir gaisro pavojus sumažėtų, ir vaizdas būtų kur kas gražesnis. Dar del vasarvietės vaizdo:

greta gražių, moderniškai įrengtų vilų, tūlas „biznierių“ pasistato namą visai be jokio stiliaus, tiesiog — daržinė, bile tik jame būtų daugiau kambarių kambarėlių išnuomoti, ir tuo visai sudarok vaizdą. Vasarviečių statyba reiktų labiau rūpintis.

Prie „Gubių ežero“ yra didelis Kauno miesto savivaldybės sklypas — pušynas. Girdėti, kad tas sklypas norima išparceluoti vasarnamiams. Tat sudarytų vasarvietei nepataisomą žalą. Ar ne geriau būtų tas sklypas paversti parku, kokių yra visose vasarvietėse?

Vasarotojai stebisi dar vienu dalyku: ilgą laiką Kulautuvos vasarvietės tobulinimu bei gražinimu rūpinosi pulk. Augustauskas, įdėdamas į tą darbą visą sielą, bet dabar kažkodel jis pašalintas?

Senas vasarotojas.

Del poterių neteko drabužių

Kamajai. Rokiškio apskr. Vietos bažnyčios vargonininkas su kitais maldininkais buvo išvykęs į Panevėžį pasimelsti. Bet grįžęs namo, jis neberado savo vizitinių kelnų, paltų ir kitų daiktelių. Kadangi paltas buvo jau gerokai apnešiotas, tai matyt ir vagiui jis pasirodė nelabai tinkamas ir buvo rastas numestas patvorin.

P. Kriukells.

STAIGA MIRE MOTERIS.

Troškūnai, Panevėžio ap. S. m. birželio mėn. 29 d. iš ryto Troškūnų m. Dariaus—Girėno gatvė Vaidiūno Prano namuose užėjus paliešti staiga mirė apie 60 mt. amžiaus moteris Uršulė Binkienė-Grimžienė kilusi iš Nakonių km Troškūnų val. Mirties priežastis aiškinama.

Troškūnų Aleksas.

NAUDOJASI KAPAMS PASKIRTA ŽEMĖ.

Kaimelis, Sakių ap. Prieš keletą metų valdžia, parceluodama Kidulių dvarą, paskyrė žemės plotą Kaimelio kapinėms. Tuomet paparjta tų žemęj pastatė ir kryžių, kad valdžia paskiau nepanaudotų kitam reikalui. Bet dabar jau eina kelinti

metai, kai kunigai naudojami kapams paskirta žeme: sodina bulves, gano gyvulius ir t. t.

Taigi, kapinės kaž kuomet dar bus įrengtos, o kunigai dar padidino savo valdomus plotus. Ar negeriau būtų tą žemę išnuomoti ir po kelių metų už gautus pinigus įrengti ir aptverti kapines. (j)

REIKTŲ GATVEMS DUOTI VARDUS.

Malėtai. Utenos ap. Siam miestely, turinčiam apie 2000 gyv., dar tebėra nesunumeruoti namai ir gatvės neturi vardų. Todel čia siunčiami laiškei ir laikraščiai būna už adresuoti tik pašto pavadinimu, var du ir pavardė siunčiamajam, nei gatvės, nei namo numerio nepažyminti, nes jų čia nėra. Del tokių aplinkybių pašto tarnautojams tenka dažnai suklysti, juo labiau, kad čia yra žmonių turinčių vienodas pavardes ir vardus. Yra buvę net bylių, kilusių del pašto korespondencijos klaidingo įteikimo. Reiktų miestelio g-ves „pakrikštyti“ ir namus sunumeruoti. (ž)

ALEKSANDRUI VITKAUSKUI PASKIRTA PENSIJA.

Ministerio pirmininko tekimu Respublikos Prezidentas artistui režisieriui Aleksandrui Vitkauskui paskyrė pensiją po 150 lt. nuo 1937 m. birželio 1 d. iki bus gyvas. (k)

TRUKSTA STALO ALAUS.

Kauno restoranai nusiskundžia, kad jiems pritrūkę stalo alaus. Restoranininkai sako, kad, greičiausia, aludariams neapsimoka gaminti stalo alų, todėl tos rūšies alaus bravorai mažiau ir tepagamina. (k)

REIKEJO NUGRIAUTI, O NE STATYTI.

Ožėskienės ir Putvinskio gatvės yra miesto centrinės, didelės gatvės. Tai, matyti, pripažįsta ir pati miesto vadovybė, nes tas gatves pirmiau asfaltavo, kiek medelių pasodino, praplėtė šaligatvius. Tik gatvių galai, kur minėtos gatvės susiduria yra visai apleista.

Tarpas nuo laiptų į Ukmergės pl. iki Maironio g. yra nelygių akmenų, iš vienos pusės visiškai siauras šaligatvis, kitoj pusėj smiltėtas — kalno šlaitas, o šale to šlaito, prie skalbyklos, matyt dar žemės krūva, lentomis apkloti ir ji jau senai ten riegos.

Reiktų tą pašlaitę nukasus, nugriovus kampinį medinį namuką, esanti Ožėskienės ir Maironio g.

kampe, tą trumpą sąsiaurį padaryti platesnį, kuris nesiskirtų nuo visos Ožėskienės ir Putvinskio gatvių. Tik, deja, užuot praplėtus gatvę, nugriovus aukščiau minėtus menkos vertės namukus, šale tų stamti mūriniai, namai, kuriuos, be abejo, vėliau po kelių metų miesto vadovybei greičiausia teks nugriauti, nes del gatvių galų praplėtimo aukštoko kalno kasimas daug brangiau atsieity. (sr)

ISTEKA GARSIOJI PLAUKIKE LIETUVAITE EMA SEMAITYTE.

Amerikietė lietuvaitė plaukikė Ema Semaitytė, kuri per pirmąjį pasaulio lietuvių kongresą buvo atvykusi į Kauną ir čia dalyvavo sportinėse varžybose, dabar, kaip „Naujienos“ rašo, jau išteka, yra išsiėmęs šį vedybų leidimą. P-lė Semaitytė yra „Peoples Furniture“ (Liaudies baldų) firmos nario dukte. Dabar ji turi 26 metus ir yra Lavrence viešbučio plaukimo tvenkinio direktorė.

Jos būsimasis vyras Arluras La Force, matyt amerikonas, yra inžinierius, dirbąs pieno dirbtuvėse. Jų vestuvės įvyksiančios rugpjūčio mėnesį.

TAUPOMŲJŲ VALSTYBES KASŲ VALDYTOJAS A. VAITKEVICIUS išvyko 1 mėn. atostogų. Jį pavaduoja savivaldybių departamentu dir. Pr. Barkauskas. (m)

Reikalaukite visur tik laikrodžius firmos **ZENITH**
 Dabar galite gauti už prieinamą kainą
 aukščiausios rūšies tiksliausią laikrodį

ZENITH

Akc. B-vė „ŠALINA“ Ukmergės pl. 1 Nr.
 Telef. 2-40-47.

Nauji raštai

Ost Europa markt. Nr. 6.
 Mūsų Vilnius. Nr. 13-14.
 Gimtoji kalba. Nr. 6.
 Tarka Nr. 5-6.

LITERATŪROS NAUJIENOS.
 4-5 nr. Šis numeris labai padidintas, net 20 pusl. Kaina tik 1 lt. Šis „L. N.“ numeris įdomus, aktualus ir labai gausus įvairiais straipsniais. Yra atspausdinta įdomus samanymas sukurti Baltijos valstybių — Estijos, Latvijos, Lietuvos — rašytojų santarvę. Be to, įdėta plati informacija iš latvių, estų, rusų ir lenkų literatūrinio gyvenimo. Iš šiuo puslapiu paminėtas poetas Janonis.

Prof. V. Cepinskis. „BRANDUOLIO CHEMIJA“. 52 pusl. Kaina 1 lt. 50 ct.

MŪSŲ GIRIOS 6-7 nr.
DOTNUVA. 1919-1927. Dotnuvos žemės ūkio technikumui almanachas. 208 pusl. Kaunas. 1937 m.

Tai gražus leidinys paminėti 10 metų sukaktuves, kai Dotnuvos žemės ūkio technikumui buvo perramuotas į Žemės ūkio Akademiją. Plati technikumui istorija, daug buvusių jo mokytojų ir mokinių atsiminimų iš technikumui veiklos ir mokslo dieny. Didelis, gražiai daugybe paveikslų iliustruotas leidinys.

Inž. mišk. K. Ščenulevičius **MUSŲ GELUJŲ VANDENŲ ZUVYS.** Lietuvos gelujų vandeny žuvims pažinti vadovas. 46 didelio form. pusl. Kaina 1 Lt 1.5.

„GAMTA“ Nr. 2 (6). Lietuvos gamtininkų žurnalas. Turinys: P. Slavėnas — Gamtos reiškinų priežastingumas dabartinio atomizmo plotmėje. J. A. Dalinkevičius — Keletas naujų duomenų apie Lietuvos jūrą. A. Palionis — Kopūstinis drugys 1936 m. vasarą. G. Žilmanas — Del drėgmės ir temperatūros įtakos Lophyrus sertifer (Geoffr.) vikrams. M. Lukavičiūnė — Storausias kaštanas Lietuvoje. K. Barauskas — Spinduliuotė iš triobėsių lubų. V. Kalkaris — Fotolektirinis kristalų laidumas. Ig. K. — Gustav Robert Kirchhoff (1824. III. 12-1887. X. 17). Pedagogika. Metodika. Mokslo naujienos. Įvairenybės. Knygos ir žurnalai.

Jonas Marcinkevičius. **JIS TURI MIRTI.** Romanas. 237 pusl. Sp. Fondo leidinys. Kaina 1 Lt. 3.

Prof. V. Cepinskis. **BRANDUOLIO CHEMIJA.** Trumpa dirbtinės elementų transmutacijos ir dirbtinio radio aktingumo apžvalga. Atspausdinta iš gamtos mokslų žurnalo Kosmos. 1937. 52 pusl. Kaina 1 Lt. 1.50.

A. K. Puidis. **VIENOS NAKTIES DYKUNAS.** Ilustravo autooffsetu ir spaudą prižiūrėjo dailininkas grafikas Jonas Steponavičius. 43 pusl. Išspausdinta 400 egzempliorių. Visi numeruoti nuo 1 iki 400.

Vasaros Teatras

Nuo trečiadienio ligi sekmadienio lėpos 4 d. kasdien 21 v.

J. JUSHNY režisūroj
 Garsaus Pasaulinio Rusų Teatro

Mėlynasis Paukštis
 PASKUTINIS GASTROLES.

LINKSMA NAUJA PROGRAMA.
 Konferensje J. JUSHNY.

Orkestras — Valst. Teatro operos orkestras artistai.

Teatras apvažiuavo 27 valstybes, gastroliavo 470 miestuose, suvaidino 5560 spektaklių Europoj ir Amerikoje.

Savi kostiumai ir dekoracijos. Originali muzika ir įdomios rusų liaudies ir kazokų dainos.

Bilietai 1-7 lt. parduodami Teatros kasoj 11-14 ir 17-21 v.

M. Buršteinas
 Prezidento 9, tel. 21768

siūlo geromis sąlygomis:
dviraičius, rašomasias mašinėles, skaičiavimo mašinėles ir registruojamasias kasas.

FLORAPIXOL Shampoo
 geriausia priemonė plaukų plovimui. visai naikinanti pleiskaną.
FLORANCE. KAUNAS.

M. BRAUNO BANKO NAMAI

Kaunas, Laisvės al. 57
 Telef. numeriai: 26-7-75, 26-8-75, 26-9-75.

Atlieka visas bankines operacijas
 Perka ir parduoda valiutą pagal valiutų įstatymą.

Keliautojams į Italiją patartina įsigyti turistų lėrų (čekiais, akreditivų), kurių kursas yra žymiai pigesnis (Lt. 28,50 už L. lėrų 100, —)

Banko namai
PERKA GERU KURSU:
A. B. „Maistas“ akcijas (kursai svyruoja tarp 35-37 su 1936 m. kuponu). Perka ir parduoda 1935 ir 1936 m. Vidaus Paskolos ir Zem. Banko IV, V, VI ser. ir **Valst. Iždo Pasizadėjimo laktus** („Savanorių“ 1937 m. paskolą).

Baltinių faorikas už gerus dirbinius apdovanotas 1933 V. D. m. ir 1936 metų parodoje aukso medaliais.

KINO-TEATRAI

FORUM

Paula Wessely
 Originali muzikalinė filma iš vengrų gyvenimo vokiečių kalba
„JULIKA“
 „Julika“ — geriausia P. Wessely rolė. Ši filma sužavės visus.
Geza von Bolvary kūrinys. Žiūrėti galima visiems.
 Vienu bilietu leidžiami 2 žmonės.

KAPITOL

Jūs pamatysite ir išgirsite **Ivaną Mozuchiną** filmoje
Seržantas X
 Visai naujas leidinys! Abidvi serijos kartu! 2 žmonės 1 bilietu.

METROPOLITAIN

Olga Čechova, K. L. Dief, Karina Hardt ir kt. turiningoje filmoje
Meilė einą keistais keliais
 Priedai: Pasaulinė apžvalga ir Lietuvos kronika.
 Be to, gražūs priedai.
 2 žmonės 1 bilietu.
 Seansai: 6, 8, 10 v. v.

SD kino

Jeanette Macdonald ir Nelson Eddy melodiškoje operetėje
„Rose Marie“
 Be to, priedai.

TRIUMF

Sov. kino filma, rusų kalba!
Dubrovskis
 Giliai gyvenimiškas sluzeto dramatismas; jaudinantis, grynai rusiško pastatymo realizmas.

DAINA

Ukmerg. pl. 42. Tel. 2-35-03
 Graži programa vokiečių kalba.
J. Gaynor ir R. Taylor filmoje
Maža miestietė
 Priede: linksn. muzik. groteskas. Filma leidžiama tik suaugusiems.
 Seansai: 6, 8 ir 10 val.
 Sventadieniais nuo 4 v. v.

LYRA

Ekrane žiemos sez. programai
 Dail. Theo Linggen, H. Thimig ir k.
„Linksmieji priešai“
 Priede filma iš ispanų gyvenimo
Mūšis Baltajame slėny
 Seansų pradžia: 6, 8, 10 val. vak.
 Sventadi. nuo 4 val. vak.

SATURN

Anny Ondra, Adele Sandrock ir Hans Soehner linksn. operetėj
„Medaus mėnuo“
 Daugybė muzikos ir dainų.
 Be to, gražūs priedai.
 Seansai: 6, 8, 10 v. Svent. nuo 4 v.

Geriausiai aprūpinsi save ir vaikus, pasidėdamas pinigų ŪKIO BANKE

Turtas 15 milijonų litų.
 Moka ankitus suosimčius.
Ūkio Banką rasi kiekviename apskrityje mieste.

Kas nori įsigyti gražų ir elegantišką drabužį, tas tesikreipia į
J. Močiškio vyrų rūbų siuvyklą
 Darbas atliekamas pačiam prižiūrint. Jau gautas naujas transportas vasaros sezonui angliską medžiagų.
 Kaunas, L. al. 43, bt. 4. Telef. 25731.

Skanius, pigius ir sočius pusryčius, pietus ir vakarienę gausite tik
Piliečių restorane
 Vaivadišaus g. 15, telef. 24256.
 Valgiai gaminami iš šviežių produktų.
 Pasirinkimas visokių gėratų.

Smulkių skelbimų

Kuponas Nr. 203
 Pristatęs šį kuponą ir 50 cnt. turi teisę duoti skelbimą ne daugiau 10 žodžių. Už tolimesnį žodį mokama po 10 cnt. Kuponas galioja 10 dieny ir tinka tik vienam skelbimui.

Radio programa

PENKTADIENIS, VII. 2.
 Kaunas. 1935.
 12.00: — L. o., žinios. 12.15-12.35: — Plokštelė muzika. 20.00: — L. o., prog. rytd. 20.05: — Laikr. santrauka. 20.20: — Kronika. 20.35: — Iš Klaipėdos. 20.45-21.00: — V. V. S-gos pranešimas.
 Iš Klaipėdos svarbiausia. 14.15: — Plokštelė muzika.

leškoma pirkti

mažas medinis namelis nukėlimui.
 Siūlyti: Kaunas, Pašto dėžutė 336 Nr.

KIRPIMO KURSAI
 vyriškų drabužių
 Šv. M-jos žinioje
 Priimu mokinius. Prašymus prašau paduoti iš anksto, Laisvės alėja 56. Tel. 2 16 33.
 Lektorius **V. RIMSA.**

KIRPIMO KURSAI
 moteriškų drabužių
 Šv. M-jos žinioje
 Priimu mokinius. Prašymus prašau paduoti iš anksto, Kaunas, Daukanto g-vė 7. Tel. 24835.
 Lektorius **K. Dubošinas.**

Įvairių spalvų
šamotinių koklių
 ir visų kitų reikalingų krosnims ir virtuvėms medžiagų vienintelėje šamotinių koklių atstovybėje
firmoje „KROSNIS“
 Kaunas, Vytauto prosp. 25. Telef. 2-71-42.

LEIBNIZ-KEKS
 geriausias maistas vaikams ir ligoniams
 vėl šviežiai gautas.
 Reikalaukite visose geresnėse krautuvėse.

OMEGA
Turistų važiuojančių į Rusiją **dėmesiui**

Vertingiausia, praktiškausia ir geriausia dovana jūsų giminiečiams, pažįstamiems ir draugams Rusijoje yra preciziniai Šveicarijos

OMEGA ir Tissot

laikrodžiai, kurie plačiai ir toli buvo žinomi dar prieš karą. Gausus pasirinkimas. Prieinamomis kainomis galite juos įsigyti.
 Labai geros išsimokėjimo sąlygos.

Generalinis atstovas Lietuvai ir Klaipėdos kraštui:
 firmų „Omega“ **B. Gruzdas** ir „Tissot“
 Kaunas, Laisvės Alėja 63 Nr.
 (Apygardo Teismo namai) Telef. 20753 ir 25509.

REDAKCIJA: Redaktorius pelina 12-14 val. Red. tel. 2 53 23 Nr. Už rašinius atskaita iš anksto susitarus. Nesuporto rašyti redakcijai nesuporto.
 ADMINISTRACIJA IR EKSPEDICIJA veikia nuo 9-18 val., telef. 2 50 08 Nr. PRENUMERATA: Lietuvių metams 60 lt., 1 mėn. — 5 lt. Valdiškie, tarnaut. stud. ir darbininkams, kurie turi mėn. pajamų ar daugiau kaip 300 lt., pen. metams 36 lt., 3 mėn. — 3 lt. Kredito susitarimas. Užsien. metams — 80 lt., 1 mėn. — 8 lt.
 SKELBIMAI: perito elutė (20 mm) po teksto 1 lt., tekste 1,50 lt. pirmoje puslapy — 2 lt. Nekrologai ir šeimyninio pobūdžio skelbimai 3 1 lt. Dėl spalvoto skelbimo kalodo reikalingas atskiras susitarimas. Už telefonu priimtu skelbimu turinti dirbanti susitarimo. Spausdinti pasirenkamas — 25% branzios. Straipsniai pažymėti * yra pažyminti.